ಕದಂಬ ರಾಜವಂಶ :-

ಕದಂಬ ವಂಶದ ಅವನೀತ ಮಹಾರಾಜನ ದಾನಪತ್ರವೊಂದು ಲಭಿಸಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಆ ರಾಜನು ದೇಸಿಗಣ ಕುಂದಕುಂದಾನ್ವಯ ಚಂದ್ರನಂದಿ ಭಟ್ಟಾರಕನಿಗೆ ಜೈನ ಮಂದಿರದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆಂದು ಒಂದು ಗ್ರಾಮವನ್ನು ದಾನ ಕೊಟ್ಟ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಿದೆ.ಈ ದಾನಪತ್ರವು ಶಕ ಸಂವತ್ಸರ ೩೮೮ (ಕ್ರಿ.ಶ.೪೬೬) ರಲ್ಲಿ ರಚಿತಗೊಂಡಿದೆ. ಅದು ಮಡೇರಿ ಎಂಬ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಲಭಿಸಿದೆ. ಇದೇ ವಂಶದ ಯುವರಾಜನಾದ ಕಾಕುತ್ಸ್ಥನಿಂದ ಭಗವಾನ್ ಅರ್ಹಂತನ ನಿಮಿತ್ತ ಶ್ರುತಕೀರ್ತಿ ಸೇನಾಪತಿಗೆ ಭೂದಾನವಿತ್ತ ಉಲ್ಲೇಖವಿದೆ. ಈ ರಾಜವಂಶದ ಇನ್ನೊಂದಿರಡು ದಾನಪತ್ರಗಳು ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣವಾಗಿವೆ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಶ್ರೀ ವಿಜಯ ಶಿವ ಮೃಗೇಶವರ್ಮನಿಂದ ತನ್ನ ರಾಜ್ಯ ಕಾಲದ ನಾಲ್ಕನೇಯ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗ್ರಾಮದ ದಾನವನ್ನು ಮೂರು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ವಿಂಗಡಿಸಿ ಕೊಟ್ಟ ವಿವರವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಭಾಗ "ಭಗವತ್ ಅರ್ಹದ್ ಮಹಾ ಜಿನೇಂದ್ರ ದೇವತೆ"ಗೆ ಕೊಡಲಾಯಿತು ; ಇನ್ನೊಂದು ಭಾಗವನ್ನು "ಶ್ವೇತಪಟಮಹಾ ಶ್ರಮಣ ಸಂಘ"ದ ಉಪಭೋಗಕ್ಕೆಂದು ನೀಡಲಾಯಿತು ; ಮೂರನೇಯ ಭಾಗವನ್ನು "ನಿರ್ಗ್ರಂಥ ಮಹಾ-ಶ್ರಮಣ ಸಂಘದ" ಉಪಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.ಇನ್ನೊಂದು ಲೇಖದಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿವರ್ಮನ ಪುತ್ರನಾದ ಶ್ರೀ ಮೃಗೇಶನಿಂದ ತನ್ನ ರಾಜ್ಯ ಕಾಲದ ಎಂಟನೇಯ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಯಾಪನೀಯ ನಿರ್ಗ್ರಂಥ ಮತ್ತು ಕೂರ್ಚಕ ಮುನಿಗಳಿಗಾಗಿ ಭೂದಾನ ಮಾಡಿದ ಉಲ್ಲೇಖವಿದೆ.ಇನ್ನೂ ಬೇರೊಂದು ಲೇಖದಲ್ಲಿ ಯಾಪನೀಯ ತಪಸ್ವಿಗಳಿಗಾಗಿ ಒಂದು ಗ್ರಾಮದಾನದ ವಿವರವು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.ಮತ್ತೊಂದು ಲೇಖದಲ್ಲಿ ಹರಿವರ್ಮನು ಸಿಂಹ ಸೇನಾಪತಿಯ ಪುತ್ರನಾದ ಮೃಗೇಶನ ಮೂಲಕ ನಿರ್ಮಾಣಗೊಂಡ ಜೈನಮಂದಿರದ ಅಷ್ಟಾಹ್ನಿಕ ಪೂಜೆಗಾಗಿ ಹಾಗೂ ಸರ್ವ ಸಂಘದ ಭೋಜನಕ್ಕೆಂದು ಒಂದು ಗ್ರಾಮವನ್ನು ಕೂರ್ಚಕರ ವಾರಿಷೇಣಾಚಾರ್ಯ ಸಂಘದ ಅಧೀನದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟ ಸಂಗತಿಯು ಇದೆ. ಈ ವಂಶದ ಇನ್ನೂ ಹಲವು ಲೇಖನಗಳು ಇವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಜಿನಾಲಯಗಳ ರಕ್ಷಣೆಗೆಂದೂ ನಾನಾ ಜೈನ ಸಂಘಗಳ ನಿಮಿತ್ತ ಗ್ರಾಮ ಮತ್ತು ಭೂಮಿಗಳನ್ನು ದಾನವಿತ್ತ ಉಲ್ಲೇಖಗಳು ಲಭಿಸುತ್ತವೆ ಇವುಗಳಿಂದ, ಐದನೇಯ ಆರನೇಯ ಶತಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ಜೈನ ಸಂಘದ ನಿರ್ಗ್ರಂಥ (ದಿಗಂಬರ) ಶ್ವೇತಪಟ, ಯಾಪನೀಯ, ಕೂರ್ಚಕ ಶಾಖೆಗಳು ಸುಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ, ಸುವಿಖ್ಯಾತ, ಲೋಕಪ್ರಿಯ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ- ಸನ್ಮಾನವಾಗಿದ್ದವೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯ ಮೂರು ಮುನಿ- ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಜೈನ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ವಿಪುಲವಾಗಿವೆ. ಆದರೆ ಕೂರ್ಚಕ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಪರಿಚಯವು ಇತರೆಡೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ .

ಗಂಗ ರಾಜವಂಶ :-

ಗಂಗ ರಾಜ್ಯದ ಸ್ಥಾಪನೆಯಲ್ಲಿ ಜೈನಾಚಾರ್ಯನಾದ ಸಿಂಹನಂದಿಯು ಬಹಳ ಸಹಾಯವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದನೆಂದು ಶ್ರವಣಬೆಳ್ಗೊಳದ ಅನೇಕ ಶಿಲಾಲೇಖನಗಳಿಂದಲೂ ಅಭಯಚಂದ್ರಕೃತ ಗೊಮ್ಮಟಸಾರ ವೃತ್ತಿಯ ಉತ್ಥಾನಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಉಲ್ಲೇಖದಿಂದಲೂ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ವಂಶದ ಅವನೀತನೆಂಬ ಹೆಸರಿನ ರಾಜನ ಪ್ರತಿಪಾಲಕನು ಜೈನಾಚಾರ್ಯ ವಿಜಯಕೀರ್ತಿ ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ 'ತತ್ವಾರ್ಥಸೂತ್ರ'ದ 'ಸರ್ವಾರ್ಥಸಿದ್ಧಿ' ಟೀಕೆಯ ಕರ್ತೃವಾದ ಆಚಾರ್ಯ ಪೂಜ್ಯಪಾದ ದೇವನಂದಿಯು ಇದೇ ವಂಶದ ಏಳನೇಯ ರಾಜನಾದ ದುರ್ವಿನೀತನ ರಾಜಗುರುವಾಗಿದ್ದನೆಂದು ಉಲ್ಲೇಖವು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಇವನ ಹಾಗೂ ಶಿವಕುಮಾರ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಪುರುಷ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ರಾಜರ ಅನೇಕ ಲೇಖಗಳಲ್ಲಿ ಜೈನ ಮಂದಿರ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೂ ಜೈನ ಮುನಿಗಳಿಗೂ ದಾನ ಕೊಟ್ಟ ಸಂಗತಿಯು ಬಂದಿದೆ. ಗಂಗ ನರೇಶನಾದ ಮಾರಸಿಂಹನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ:- ಅವನು ಅನೇಕ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಯುದ್ಧಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದನು; ವಿಜಯಗಳನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿದನು; ಅನೇಕ ದುರ್ಗ ಹಾಗೂ ಕೋಟೆಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದನು. ಅಲ್ಲದೆ ಹಲವು ಜಿನಮಂದಿರಗಳನ್ನು ಸ್ತಂಭಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದನು. ಕೊನೆಗೆ ಅಜಿತಸೇನ ಭಟ್ಟಾರಕರ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಲ್ಲೇಖನ ವಿಧಿಯಿಂದ ಶಕ ಸಂವತ್ ೮೯೬ ರಲ್ಲಿ (ಕ್ರಿ.ಶ. ೯೭೪) ದೇಹ ಬಿಟ್ಟನೆಂಬುದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಿದೆ. ಮಾರಸಿಂಹನ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಯು (ಚತುರ್ಥ) ರಾಚಮಲ್ಲನು. ಇವನ ಮಂತ್ರಿಯಾದ ಚಾಮುಂಡರಾಯನು ಶ್ರವಣಬೆಳ್ಗೊಳದ ವಿಂಧ್ಯಗಿರಿಯ ಮೇಲೆ ಚಾಮುಂಡರಾಯ ಬಸ್ತಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದನು. ಗೊಮ್ಮಟೇಶ್ವರನ ಆ ವಿಶಾಲ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಿಸಿದನು ಇದು ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತೀಯ ಮೂರ್ತಿ ಕಲೆಯ ಗೌರವಶಾಲಿ ಪ್ರತೀಕವಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಚಾಮುಂಡರಾಯನು ರಚಿಸಿದ ತ್ರಿಷಷ್ಠಿ ಶಲಾಕಾಪುರುಷರ ಚರಿತ್ರೆಯು ಚಾವುಂಡರಾಯ ಪುರಾಣವೆಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಅದನ್ನವನು ಶಕ ಸಂವತ್ಸರ ೯೦೦ ರಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿದನು. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಅವನು ತನ್ನ ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಷತ್ರಕುಲವನ್ನು ಅಜಿತಸೇನ ಗುರುಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಅನೇಕ ಶಿಲಾಲೇಖಗಳಲ್ಲಿ ಗಂಗವಂಶದ ಅನೇಕ ರಾಜರು, ಸಾಮಂತರು, ಮಂತ್ರಿಗಳು, ಸೇನಾಪತಿಗಳ ಪರಿಚಯವು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಅದರ ಜೊತೆಗೆ ಅವರು ಮಾಡಿದ ಧರ್ಮಕಾರ್ಯ, ದಾನ, ಹಾಗೂ ಅವರು ಸಲ್ಲೇಖನಾಪೂರ್ವಕ ಹೊಂದಿದ ಮರಣಗಳ ವಿವರವೆಲ್ಲ ಲಭಿಸುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡ ಕವಿಯಾದ ಪೊನ್ನನು ಕ್ರಿ.ಶ.೯೭೭ ರಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದ "ಶಾಂತಿ ಪುರಾಣ" ದ ಒಂದು ಸಾವಿರ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ ಅತ್ತಿಮಬ್ಬೆ ಎಂಬ ಧರ್ಮಿಷ್ಠ ಮಹಿಳೆಯು ದಾನರೂಪದಲ್ಲಿ ಹಂಚಿದ್ದಳು. (ಸು. ಕ್ರಿ.ಶ. ೯೭೩)

ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರ ರಾಜವಂಶ :-

ಏಳನೆಯ ಶತಮಾನದಿಂದ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ ರಾಜವಂಶದ ಬಲ ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯ ವಿಸ್ತಾರಗಳು ಹೆಚ್ಚಿದ್ದವು. ಈ ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ ಮನೆತನದ ಜೊತೆಗೆ ಜೈನ ಧರ್ಮದ ಸಂಬಂಧವು ಬಹು ಘನಿಷ್ಠವಾಗಿತ್ತು. ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ ರಾಜನಾದ ಮೊದಲನೆಯ ಅಮೋಘವರ್ಷನು ಸ್ವತಃ "ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರ ರತ್ನಮಾಲಿಕಾ" ಎಂಬ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ರಚಿಸಿದನು. ತಿಬೇಟ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಇದರ ಅನುವಾದವು ಆಗಲೇ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲದ ತರುವಾಯ ಆಯಿತು. ಈ ಗ್ರಂಥದ ಆಧಾರದಿಂದ ಅಮೋಘವರ್ಷನು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ, ಸ್ವತಃ ಸನ್ಯಾಸವನ್ನೂ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದುದೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಈತನು ಆದಿ ಪುರಾಣದ ಕರ್ತೃವಾದ ಜಿನಸೇನನ ಪಾದಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಿದ್ದನೆಂದು ಹೇಳುವರು. ಶಾಕಟಾಯನ ವ್ಯಾಕರಣದ ಮೇಲೆ ಇರುವ ಅಮೋಘವೃತ್ತಿ ಎಂಬ ಟೀಕೆಗೆ ಈತನ ಹೆಸರು ಸಂಬಂಧವು ಇದ್ದುದ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಇವನ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಮಹಾವೀರಾಚಾರ್ಯನು 'ಗಣಿತಸಾರ' ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ರಚಿಸಿದನು. ಕನ್ನಡ ಅಲಂಕಾರ ಗ್ರಂಥವಾದ 'ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ'ದ ಕರ್ತೃವೂ ಕೂಡ ಈತನೇ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇವನ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಯಾದ ಎರಡನೆಯ ಕೃಷ್ಣನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗುಣಭದ್ರಾಚಾರ್ಯನು 'ಉತ್ತರಪುರಾಣ'ವನ್ನೂ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿದನು. ಇಂದ್ರನಂದಿಯು ಅದೇ ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿ "ಜ್ವಾಲಾ-ಮಾಲಿನೀ-ಕಲ್ಪ"ದ ರಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಸೋಮದೇವನು "ಯಶಸ್ತಿಲಕ ಚಂಪೂ" ಗ್ರಂಥವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದನು. ಪುಷ್ಪದಂತನು ತನ್ನ ಕಾಲದ ಶ್ರೇಷ್ಠತಮ ಆದ ಅಪಭ್ರಂಶ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನೂ ರಚಿಸಿದನು. ಈ ಕೃಷ್ಣರಾಜನೇ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕವಿಯಾದ ಪೊನ್ನನಿಗೆ "ಉಭಯ ಭಾಷಾಚಕ್ರವರ್ತಿ" ಎಂಬ ಬಿರುದನ್ನಿತ್ತು ಗೌರವಿಸಿದನು. ಇವನ ತರುವಾಯ ಆಳಿದ ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ ರಾಜನಾದ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಇಂದ್ರನು ತನ್ನ ಪೂರ್ವಜನಾದ ಅಮೋಘವರ್ಷನಂತೆ ರಾಜ್ಯತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿ, ಜೈನ ಮುನಿ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಶ್ರವಣಬೆಳ್ಗೊಳದ ಚಂದ್ರಗಿರಿಯ ಮೇಲೆ ಸಮಾಧಿ ಮರಣ ಹೊಂದಿದನೆಂದು ಶಿಲಾಲೇಖದಿಂದ ವಿದಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ಶ್ರವಣಬೆಳ್ಗೊಳದ ಅನೇಕ ಶಿಲಾಲೇಖಗಳಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ ರಾಜನಿಗೆ ಇದ್ದ ಜೈನಧರ್ಮದ ಮೇಲಿನ ಆಸ್ಥೆ, ಅದರ ಬುದ್ಧಿ ಮತ್ತು ದಾನಶೀಲತೆಗಳ ವರ್ಣನೆಯು ಬರುತ್ತದೆ. ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರ ರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಅವರ ರಾಜಧಾನಿಯಾದ ಮಾನ್ಯಖೇಟವು -ಮಳಖೇಡ- ಒಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ಜೈನ ಕ್ಷೇತ್ರ ಸ್ಥಳವಾಗಿತ್ತು. ಪರಮಾರ ವಂಶದ ರಾಜನಾದ ಹರ್ಷದೇವನು ಸಂವತ್ ೧೦೨೯ ರ ಸುಮಾರಿನಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯಖೇಟ ನಗರವನ್ನು ಸುಲಿದನಷ್ಟೇ ? ಸುಟ್ಟನಷ್ಟೇ ? ಆ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಮಹಾಕವಿ ಪುಷ್ಪದಂತನ ಮುಖದಿಂದ ಈ ವಾಕ್ಯಗಳು ಹುಟ್ಟಿ ಹೊರ ಬಿದ್ದವು :- " ಮಾನ್ಯಖೇಟ ನಗರ ದೀನ ಮತ್ತು ಅನಾಥರ ಧನವಾಗಿತ್ತು.

ಯ ಾವಾಗಲೂ ಅರಳಿದ ಹ ೂಳಿರು ವಉದ್ಯಾ ನಗಳ್ದಿ ವಲ್ಲಿ. ಅವು ಗಳ್ಲಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಜನರು ಷಿಹರುತ್ತಿದ್ದರ. ಅದ ರಿಂದ ಅದು ಇಂದ್ರಪುರಿಯ ಂತೆ ಸುಂದರ ವಾಗಿತ್ತು. ಇಂಥ ನಗರ ವು ,ದಾರಾನಾಥನ ಕೋಪಾಗ್ನಿ ಯಿಂದ ದಗ್ಗ ವಾಗಿಹ ೋಯಿ ತು. ಇನ್ನು ಪುಷ್ಪದಂತ ಕ ವಿಎಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸಿಯ ನು " (ಅಪ,ಭ್ರಂಶ ಮಹಾಪುರಾಣ, ಸಂಧಿ ೫೦).

ಚಾಲು ಕ್ಯ ಮ ತ್ತು ಹ ೊಯ್ಸ ಳರಾಜವಂಶ :-

ಚಾಲು ಕ್ಯ ರಾಜನಾದ ಎರಡನೆಯ ಪುಲಕೇಶಿಯ ಕಾಲ ದಲ್ಲಿ ಜೈನ ಕ ವಿಯಾದ ರ ವಿಕೀರ್ತಿಯು ಐಹ ೊಳೆಯಲ್ಲಿ ಮೇಘುಟಿಮ ಂದಿರ ವನ್ನ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ನ . ಅಲ್ಲ ದಿ ತಾನು ಶಿ ಲಾಲೇಖನ ವನ್ನ ಬರೆದ ನ . ಅದು ಕಾವ್ಯ ಕಲೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲ ೂ ಐತಿಹಾಸಿಕ ತಥ್ಯದಿಂದಲ ೂ ಕ ೂಡ ಮಹತ್ವ ಪೂ ರ್ಣವಾದು ದಾಗಿದೆ. ರ ವಿಕೀರ್ತಿಯ ಕಾವ್ಯ ಕೀರ್ತಿಯು ಕಾಲಿದಾಸ ಮ ತ್ತು ,ಭಾರ ವಿಯ ಸಮ ಾನ ವಾಗಿತ್ತೆಂದು ಅದರಲ್ಲಿಹ ೇಳಿದೆ. ಈ ಶಿ ಲಾಲೇಖವು ಶಕ ಸಂವತ್ಸರ ೫೫೬ ರಲ್ಲಿ (ಕ್ರಿ ಶ . ೬೩೪) ಬರೆದ್ದದ್ದ ೇಂದು ಉಲ್ಲೇಖವು ಳ್ದ್ದಾಗಿದೆ. ಇದರ ಆಧಾರ ದಿಂದಲೇ ಸಂಸ್ಕೃತದ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಇಬ್ಬರ ೂ ಮಹಾಕವಿಗ ಳ ಕಾಲ ವು ಇದಕ್ಕೂ ಪೂರ್ವದೆಂದು ನಿರ್ಣಯಿ ಸಲಾಗಿದೆ. ಲಕ್ಷ್ಮೇಶ್ವ ರದಲ್ಲಿ ಲ ,ಭಿಸಿದ ಅನೇಕ ದಾನ ಪತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಚಾಲು ಕ್ಯರಾದ ವಿನಯಾದಿತ್ಯ, ವಿಜಯಾದಿತ್ಯ ಮ ತ್ತು ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯರಿಂದ ಜೈನ ಆಚಾರ್ಯ ರಿಗೆ ದಾನಗಳು ಲ ,ಭಿಸಿದ ಉಲ್ಲೇಖಗಳಿವೆ. ಬಾದಾಮಿ ಮ ತ್ತು ಐಹ ೊಳೆಗಳಲ್ಲಿಯ ಜೈನ ಗುಹೆಗಳು ಅದರಲ್ಲಿರುವ ತೀರ್ಥಂಕರ ರ ಪ್ರತಿಮೆ ಗಳ ೂ ಇದೇ ಕಾಲ ದವುಗಳೆಂದು ಸಿದ್ಧ ವಾಗು ತ್ತದೆ

ಹ ನ್ನೊಂದನೆಯ ಶ ತಮಾನದ ಆರ ಂಭದಿಂದಲೇ ದಕ್ಷಿಣದ ಲ್ಲಿ ಪು ನಃ ಚಾಲು ಕ್ಯ ರಾಜವಂಶ ದ ಬಲ ವು ಬೆಳೆಯಿ ತು. ಈ ರಾಜವಂಶ ವು ಜೈನ ,ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಬಹ ು ದೊಡ್ಡ ಆಶ್ರಯ ಸ್ಥಾನ ವಾಗಿತ್ತು . ಇವರ ಸಹಾಯ ದಿಂದ ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿ ಜೈನ ,ಧರ್ಮದ ಪ್ರಸಾರವು ಬಹ ಳವಾ ಯಿ ತು. ಅದ ರಿಂದ ಅವರ ಖ್ಯಾತಿಯ ೂ ಬೆಳೆಯಿ ತು. ಪಶ್ಚಿಮ ಚಾಲು ಕ್ಯ ವಂಶ ದ ಸಂಸ್ಥಾಪಕನಾದ ತೈಲಪನು ಕನ್ನಡ ಜೈನ ಕ ವಿ ಯಾದ ರ ನ್ನನಿಗೆ ಆಶ್ರಯ ವಿತ್ತ ನು. ತೈಲ ಪನ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಯ ಾದ ಸತ್ಯಾಶ್ರ ಯನು ಜೈನ ಮು ನಿಯಾದ ವಿಮ ಲಚಂದ್ರ ಪಂಡಿತ ದೇವ ನನ್ನ ತನ್ನ ಗುರು ವೆಂದು ಪೂಜಿಸುತ್ತಿದ್ದನು . ಈ ವಂಶ ದ ಉಳಿದ ರಾಜನಾದ ಎರ ಡನೆಯ ಜಯ ಸಿಂಹ , ಮೊದಲನೆಯ ಸೋಮೇಶ್ವ ರಹ ಾಗ ೂ ಆರ ನೆಯ ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯ ಇವರು ಅನೇಕ ಜೈನ ಕ ವಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ವಿತ್ತರು. ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಕಾರ ಣರಾದರು. ಹಾಗೆಯೇ, ಜೈನ ಮಂದಿರ , ಜೈನ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ,ಭೂಮಿ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನ ಕೊಟ್ಟು , ಅವು ಗಳನ್ನು ಪುಷ್ಟಿಗೊಳಿಸಿದರು.

ಹೊಯ್ಸಳ ರಾಜವಂಶದ ಸ್ಥಾಪನೆಯೂ ಕೂಡ ಒಬ್ಬ ಮುನಿಯ ನಿಮಿತ್ತವಾಗಿ ಆಯಿತೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಷುರುವಾದ್ಯ ರಾಜನ ಆಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಜೈನ ಮುನಿಯಾದ ವರ್ಧಮಾನ ದೇವನ ಕೈಯೂ ರಾಜ್ಯದಾಡಳಿತೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಈ ರಾಜವಂಶದ ಇನ್ನಿಬ್ಬರೂ ರಾಜರಿಗೂ ಗುರುಗಳು ಜೈನ ಮುನಿಗಳೇ ಆಗಿದ್ದರು. ಈ ರಾಜವಂಶದ ಎಲ್ಲಾ ರಾಜರೂ ಜೈನ ಮಂದಿರಗಳಿಗೂ ಆಶ್ರಮಗಳಿಗೂ ದಾನ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಈ ವಂಶದ ಇಲ್ಲಕ್ಕೂಹೆಚ್ಚು ಪ್ರತಾಪಿ ರಾಜನಾದ ವಿಷ್ಣುವರ್ಧನನು ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿ ವೈಷ್ಣವ ಧರ್ಮವನ್ನು ಸ್ವೀಕಾರ ಮಾಡಿದರು. ಆದರೂ ಅವನು ತಾನು ರಾಜ್ಯವಾಳುವವರೆಗೂ ಜೈನ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಉಪಕಾರಿಯಾಗಿಯೂ ದಾನಶೀಲನಾಗಿಯೂ ಉಳಿದನೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಹಲವಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣಗಳು ಲಭಿಸುತ್ತವೆ. ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೧೨೫ ರಲ್ಲಿಯೂ ಅವನು ಜೈನ ಮುನಿ ಶ್ರೀಪಾಲ ತ್ರೈವಿದ್ಯ ದೇವನನ್ನು ಆರಾಧಿಸಿದನು. ಶಲ್ಯ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಜೈನ ವಿಹಾರವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು. ಜೈನ ಮಂದಿರಾ ಹಾಗೂ ಮುನಿಗಳ ಆಹಾರಕ್ಕೆಂದು ದಾನವನ್ನೂ ನೀಡಿದನು. ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೧೨೬ ರಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಇನ್ನೊಂದು ಲೇಖಕ್ಕನುಸರಿಸಿ ಅವನು ಮಲ್ಲಿಜಿನಾಲಯಕ್ಕೆಂದು ದಾನವನ್ನಿತ್ತನು. ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೧೩೩ ರಲ್ಲಿ ತನ್ನ ರಾಜಧಾನಿಯಾದ ದ್ವಾರಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿಯ ಪಾರ್ಶ್ವನಾಥಜಿನಾಲಯಕ್ಕೆ ಒಂದು ಗ್ರಾಮವನ್ನು ದಾನ ಕೊಟ್ಟನು. ಹಾಗೂ ತನ್ನ ಆ ಕಾಲದ ವಿಜಯದ ನೆನಪಿಗೆಂದು ಅಲ್ಲಿಯ ಮೂಲನಾಯಕನಿಗೆ ವಿಜಯ ಪಾರ್ಶ್ವನಾಥನೆಂದು ಕರೆದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಗೊಳಿಸಿದನು. ತನ್ನ ಮಗನ ಹೆಸರನ್ನೂ ಸಹ ವಿಜಯ ಸಿಂಹನೆಂದು ಇಟ್ಟನು. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಅವನು ತನ್ನ ಪರಂಪರಾಗತ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿಯೂ ತಾನು ಹೊಸದಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿಯೂ ಸಂತುಲವನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಂಡನು. ಅವನ ರಾಣಿಯಾದ ಶಾಂತಲಾದೇವಿಯು ಆಜನ್ಮ ಜೈನಧರ್ಮದ ಉಪಾಸಿಕೆಯಾಗಿಯೇ ಉಳಿದಳು. ಜೈನ ಮಂದಿರಗಳಿಗೆ ಅನೇಕ ದಾನಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಲೂ ಇದ್ದಳು. ಅವಳ ಗುರುವು ಪ್ರಭಾಚಂದ್ರ ಸಿದ್ಧಾಂತ ದೇವನಿದ್ದನು. ಅವಳು ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೧೨೧ ರಲ್ಲಿ ಜೈನ ಧರ್ಮದ ಪ್ರಕಾರ ಸಮಾಧಿ ಮರಣದಿಂದ ದೇಹತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದಳು. ವಿಷ್ಣುವರ್ಧನನ ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿಯಾದ ಮಂತ್ರಿಗಳೂ ಸೇನಾಪತಿಗಳೂ ಜೈನ ಧರ್ಮಾನುಯಾಯಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಅಂಥವರಲ್ಲಿ ಸೇನಾಪತಿಯಾದ ಗಂಗರಾಜನು ಅನೇಕ ಜೈನ ಮಂದಿರಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದನು; ಹಲವು ಮಂದಿರಗಳ ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರ ಮಾಡಿದನು; ವಿವಿಧ ಜೈನ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ವಿಪುಲ ದಾನವಿತ್ತನು. ಅವನ ಪತ್ನಿಯಾದ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಮತಿಯೂ ಜೈನಸಲ್ಲೇಖನ ವಿಧಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಮರಣಹೊಂದಿದಳು. ಅವಳ ಸ್ಮೃತಿಗಾಗಿ ಅವಳ ಪತಿಯು ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳದ ಪರ್ವತದ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಲೇಖವನ್ನು ಕೆತ್ತಿದನು. ಅವನ ಇನ್ನಿತರ ಸೇನಾಪತಿಗಳಾದ ಬೊಪ್ಪ, ಪುನಿಸ ಮರಿಯಣ್ಣ, ಭರತೇಶ್ವರ

ಮೊದಲಾದುವರು ಜೈನ ಮುನಿಗಳ ಉಪಾಸಕರಾಗಿದ್ದರು. ಜೈನ ,ದರ್ಮದ ಷುರುಕ್ಕೆ ದೊಡ್ಡ ದಾನಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲ ಪ್ರಮಾಣಗಳು ಶ್ರವಣಬೆಳಗ್ಗೊಳ ಹಾಗೂ ಇತರೆಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಲ,ಬಿಸಿದ ಶಿಲಾಲೇಖಗಳಲ್ಲಿ ಹೇರಳವಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ವಿಷ್ಣುವರ್ಧನನ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಯಾದ ಮೊದಲನೆಯ ನರಸಿಂಹನು ಶ್ರವಣಬೆಳಗ್ಗೊಳದ ದರ್ಶನವನ್ನು ಮಾಡುನು. ಅಲ್ಲದೆ ತನ್ನ ಮಹಾನ್ ಸೇನಾಪತಿ ಹುಲ್ಲನು ಅಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಚತುರ್ವಿಂಶತಿ ಜಿನಾಲಯಕ್ಕೆ ಒಂದು ಗ್ರಾಮವನ್ನು ದಾನವಿತ್ತನು. ಹೊಯ್ಸಳ ರಾಜನಾದ ಎರಡನೆಯ ವೀರಬಲ್ಲಾಳನಿಗೂ ಮೂರನೆಯ ನರಸಿಂಹನಿಗೂ ಜೈನಮುನಿಗಳೆ ಗುರುಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಈ ಅರಸರು ಹಾಗೂ ಈ ವಂಶದ ಉಳಿದ ರಾಜರೂ ಸಹ ಅನೇಕ ಜೈನಮಂದಿರಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದರಲ್ಲದೆ ವಿವಿಧ ದಾನ-ದತ್ತಿಗಳನ್ನು ಇತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ಪೋಷಿಸಿದರು, ತುಷ್ಟಿಗೊಳಿಸಿದರು. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಹೊಯ್ಸಳ ವಂಶದವರೆಲ್ಲ ಅರಸರೂ ಜೈನ,ದರ್ಮಾನುಯಾಯಿಗಳಾಗಿದ್ದರೆಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. ಅವರ ಸಹಾಯ ಹಾಗೂ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗಳಿಂದ ಇತರ ,ದಾರ್ಮಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳೂ ದಕ್ಷಿಣ ,ಬಾಗದಲ್ಲಿ ಬಹಳಷ್ಟು ಪ್ರಚಾರಗೊಂಡುವು, ಸಮೃದ್ಧವೂ ಆದುವು.

ಉಳಿದ ರಾಜವಂಶ :-

ಮೇಲೆ ವಿವರಿಸಿದ ರಾಜವಂಶಗಳಲ್ಲದೆ ಇನ್ನುಳಿದ ಹಿರಿಕಿರಿಯ ಅನೇಕ ರಾಜಮನೆತನಗಳಿಂದಲೂ ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿ ಜೈನ,ದರ್ಮಕ್ಕೆ ತುಂಬ ಬಲವು ಬಂತು. ಕರ್ನಾಟಕದ ತೀರ್ಥಹಳ್ಳಿ ತಾಲ್ಲೂಕು ಹಾಗೂ ಅದರ ಸುತ್ತಮುತ್ತಣ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಆಳುತ್ತಿದ್ದ ಸಾಂತರರು ಪ್ರಾರಂಭದಿಂದಲೂ ಜೈನರಿದ್ದರು. ಜೈನ ,ದರ್ಮವನ್ನು ಬೆಳೆಯಿಸಲು ಕಾರಣರಾದರು. ಸಾಂತರ ,ಬುಜಬಲ ಎಂಬುವನು ತನ್ನ ರಾಜಧಾನಿಯಾದ ಹೊಂಬುಜದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಜೈನ ಮಂದಿರವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದನು. ಅಲ್ಲದೆ ಆ ಮಂದಿರದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಾಗಿ ತನ್ನ ಗುರುವಾದ ಕನಕನಂದಿಗೆ ಒಂದು ಗ್ರಾಮವನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ವೀರಸಾಂತರನ ಮಂತ್ರಿಯಾದ ನಗುಲ ಅರಸನಿಗೆ ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೦೮೧ರ ಒಂದು ಶಿಲಾಲೇಖದಲ್ಲಿ ಜೈನ,ದರ್ಮದ ಕೋಟೆಯೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಸ್ವತಃ ವೀರಸಾಂತರನಿಗೆ ಒಂದು ಶಿಲಾಲೇಖದಲ್ಲಿ 'ಜಿನ,ಬಗವಾನರ ಚರಣ,ಬೃಂಗ' ವೆಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಹದಿನಾರನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಸಾಂತರರು ವೀರಶೈವ ,ದರ್ಮವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರು. ಅದರಿಂದ ಅವರ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಜೈನ ,ದರ್ಮದ ಪ್ರಗತಿ ಹಾಗೂ ಪ್ರ,ಬಾವಗಳು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರಬೇಕು. ಆದರೂ ಸಾಂತರರೂ ವೀರಶೈವ ,ದರ್ಮಾನುಯಾಯಿಗಳಾದರೂ ಸಹ ಜೈನ,ದರ್ಮದ ಮೇರುದಲ್ಲಿ ಶ್ರ,ದ್ಧೆ ಹಾಗೂ ದಾನಶೀಲ ,ಬಾವನೆಗಳು ಅವರಲ್ಲಿ ಇದ್ದವು.

ಇದೇ ಪ್ರಕಾರ ವ್ಯಸೂಯ ಸೀಪಿ ಗಿ ಸೇರಿದ ಕೊಡುಗು ಹಾಗೂ ನೆರೆಯ ಪ್ರದೇಶವನ್ನ ಆಳಿತ್ತಿದ್ದ ಕೊಂಗಾಳ್ವರು ಹಸ್ನೊಂದು ಹಾಗೂ ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಶತಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಜಿನಮಂದಿರಗಳನ್ನ ನಿರ್ಮಿಸಿದನು. ಅಲ್ಲದೆ ಅವುಗಳಿಗೆ ದಾನಗಳನ್ನೂ ನೀಡಿದನು. ಅದರಂತೆ ಚಂಗಾಳ್ವ ಅರಸರು ಶೈವರಿದ್ದರೂ ಸಹ ಜೈನ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಉಪಕಾರಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಅವರು ಜೈನ ಮಂದಿರಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ಅವುಗಳಿಗೆ ದಾನವಿತ್ತ ಬಗ್ಗೆ ಅವರ ಶಿಲಾಲೇಖಗಳಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ ಈ ರಾಜರಲ್ಲದೆ ಮಂತ್ರಿಗಳು, ಸೇನಾಪತಿಗಳು, ಸಾಮಂತರು ಮತ್ತು ಸೆಟ್ಟಿ ಸಾಹುಕಾರರು ವೈಯುಕ್ತಿಕವಾಗಿ ವಿವಿಧ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಜಿನ ಮಂದಿರ ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದಾರೆ; ದಾನ – ದತ್ತಿಗಳನ್ನ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ; ಜಿನ ಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನೂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿಸಿದ್ದಾರೆ; ಪೂಜೆ ಅರ್ಚನೆಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ; ವಿವಿಧ ಪ್ರಕಾರದ ಧರ್ಮ ಪ್ರಭಾವನೆಯನ್ನ ಗೈದಿದ್ದಾರೆ. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ , ಅವರು ತಮ್ಮ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಾಚರಣೆಯಲ್ಲಿದ್ದು, ಕೊನೆಗೆ ವೈರಾಗ್ಯ ಶೀಲರಾಗಿ, ಸಮಾಧಿ ಮರಣವನ್ನೂ ಸಹ ಹೊಂದಿದ್ದುಂಟು . ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಕಂಡು ಬರುವ ಜಿನ ಮಂದಿರಗಳೂ ಮೂರ್ತಿಗಳೂ ಜೈನ ಶಿಲ್ಪದ ಭಗ್ನಾವಶೇಷಗಳೂ ಇದಕ್ಕೆ ಬಲವಾದ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿವೆ. ಅವುಗಳಿಂದ ಈ ಧರ್ಮವು ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೊಂದು ಲೋಕಪ್ರಿಯವೂ ಸುಪ್ರಚಲಿತವೂ ಆಗಿತ್ತೆಂಬುದು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಧರ್ಮವು ಅರಮನೆಯಿಂದ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಮನೆಗಳವರೆಗೆ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತವಾಗಿತ್ತು. ಅದರಿಂದ ಇದು ಜನತೆಯ ಜೀವನವನ್ನ ನೈತಿಕ, ದಾನಶೀಲ ಹಾಗೂ ಲೋಕೋಪಕಾರಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಸಿತು .

ಗುಜರಾತ –ಕಾಠೀವಾಡಗಳಲ್ಲಿ ಜೈನಧರ್ಮ :–

ಕ್ರಿಶ ಮೊದಲನೆಯ ಶತಮಾನದ ಸುಮಾರಲ್ಲಿ ಕಾಠೀವಾಡದೊಳಗೂ ಸಹ ಒಂದು ಜೈನ ಕೇಂದ್ರವು ಸುಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಗೊಂಡುದ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. "ಷಟ್ ಖಂಡಾಗಮ" ದ ಸೂತ್ರಗಳ ರಚನೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅದರ ಟೀಕಾಕಾರರಾದ ವೀರಸೇನಾಚಾರ್ಯರು ಕೆಲವು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದಕ್ಕನುಸಾರ ವೀರ ನಿರ್ವಾಣ ಸಂವತ್ಸರ ೬೮೩ ನೆಯ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ – ಶ್ರುತಜ್ಞಾನಿ ಆಚಾರ್ಯರ ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನ ಪರಂಪರೆಯು ನಿಂತ ಕೆಲವು ಕಾಲದ ಮೇಲೆ – ಧರಸೇನಾಚಾರ್ಯರು ಆದರು. ಅವರು ಗಿರಿನಗರದ (ಗಿರಿನಾರ –ಕಾಠೀವಾಡ) ಚಂದ್ರಗುಹೆಯಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲಿಯೇ ಅವರು ಪುಷ್ಪದಂತ ಹಾಗೂ ಭೂತಬಲಿ ಆಚಾರ್ಯರನ್ನ ಕರೆಯಿಸಿಕೊಂಡು , ಅವರಿಗೆ ಜ್ಞಾನ ಪ್ರದಾನವನ್ನ ಮಾಡಿದರು. ಅದರ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಅವರು ದ್ರಮಿಳ ದೇಶಕ್ಕೆ ತೆರಳಿ ಷಟ್ ಖಂಡಾಗಮವನ್ನ ಸೂತ್ರರೂಪದಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದರು. ಜುನಾಗಡದ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚೀನ ಗುಹೆಗಳ

ಶ ೊ್ಷದ ವಾಗಿವೆ. ಈಗ ಅಥುಗಳಿಗೆ " ಬಾಬಾ ಪ್ಯಾ ರ "ನ ಪ ಠಗಳೆಂದು ಹೇಳಲಾಗು ್ತಿದೆ. ಇದರ ಸ ಮೀಪದ ಒಂದು ಗುಹೆಯ ಲ್ಲಿ ಭಗ್ನ ವಾದ ಎರ ಡು ಶಿ ಲಾ ೇಖಗ ಳೂ ಸಹ ಲ ಭಿಸಿವೆ. ಅಥು ಕ್ಷ ತ್ರಪ ವ ಶ ದ ರಾಜರು ಹೆ ಸರುಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತವೆ ಅವು ಗಳನ್ನೂ ಅಥು ಗಳ ಲಿಪಿಯ ನ್ನೂ ಅವಲೋಕಿಸಿದಲ್ಲಿ ಅಥು ಕ್ರಿ ಶ ಪ್ರಾ ರ ಭ ದ ವ ಗಳೆಂದು ಸಿದ್ಧ ವಾಗು ತ್ತ ದೆ ಇದೇ ಗುಹೆ ಯು ಧರಸೇನಾಚಾರ್ಯ ರಾ ನಿವಾಸ ಭ ೂಮಿಯಾಗಿ ರ ಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಒಂದು ಲೇಖದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಲು ಯತ್ನಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಆ ತರ ಅವರ ಸ ಮ ಾದಿ ಮ ರಣವಾಗಿರ ಬೇಕು . ಅದರ ಸ್ಮೃತಿಗೆಂದೇ ಆ ಶಿ ಲಾ ೇಖಗಳ ನ್ನು ಬರೆಯಿಸಿದ್ದ ರೆ ಆಶ್ಚರ್ಯ ಪಡು ವ ಕಾರ ಣವಿಲ್ಲ . ಈ ಲ ೇಖನ ವು ಜಯ ದಾಮ ನ ನ ಮೊಮ್ಮಗನಾದ ಪ್ರತಿಪ ರು ದ್ರ ಸಿಂಹ ನದೆಂದು ಗೊತ್ತಾ ಗು ತ್ತ ದೆ ತು ಂಡಾದುದರಿಂದ ಲ ೇಖದ ಪೂ ರ್ಣ ಅರ್ಥವನ್ನು ಹ ಚ್ಚಲು ಸಾಧ್ಯ ವಾಗು ವು ದಿಲ್ಲ . ಆದರೂ ಅದರಲ್ಲಿ ಇರು ವ ಕೇವಲ ಜ್ಞಾ ನ, ಜರಾಮ ರಣದಿಂದ ಮು ಕ್ತಿ ಮೊದಲಾದ ಪದಗಳನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟ ವಾಗಿ ಓದಲಾಗು ್ತಿದೆ. ಅದ ರಿಂದ ಅದು ಮಹಾನ್ ಜೈ ನಾಚಾರ್ಯ ರ ತ ಪಸ್ಸು ಮ ತ್ತು ಸ ಮ ಾದಿ ಮ ರಣಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮ ರ ವಳ್ಳ ಲೇಖನ ವೆ ಬೇಕೆಂದು ಖಚಿತ ಗೊಳ್ಳು ತ್ತದೆ. ಈ ಗುಹೆ ಯಲ್ಲಿ ಕೆತ್ತಿ ದ ಸ್ವಸ್ತಿಕ, ಭ ದ್ರಾ ಸನ, ಮೀ ನ ಯು ಗಲ ಮೊದಲಾದ ಚಿಹ್ನೆ ಗಳು ಕ ೂಡ ಜೈ ನ ತತ್ತ್ವ ವನ್ನು ಸಿದ್ಧ ಗೊಳಿಸು ತ್ತವೆ ಡಂಕ ಎಂಬ ಹ ೆಸರು ಸ್ಥಾ ನದಲ್ಲಿರು ವ ಗುಹೆ ಗಳೂ ಅದ ರಲ್ಲಿರುವ ಋಷ ಭ ಪಾರ್ಶ್ವ , ಮಹಾವೀರ ಮ ತ್ತು ಅನ್ಯ ತೀ ರ್ಥಂಕರರ ಪ್ರ ತಿಮೆ ಗಳೂ ಕ ೂಡ ಅದೇ ಕಾಲದು ದೆಂದು ನಿಶ್ಚಿತ ವಾಗಿದೆ. ಗಿರ ನಾರ ದಲ್ಲಿ ಧ ರಸೇನಾಚಾರ್ಯ ರ ಉಪ ದೇಶ ವನ್ನು ಗ್ರ ಹಿಸಿ , ಪು ಷ್ಪದಂತ, ಭ ೂತ ಬಲಿ ಆಚಾರ್ಯ ರು ದ್ರ ಮಿ ದೇಶಕ್ಕೆ ಹ ೊದರು, ಅಲ್ಲಿ ಆಗ ಮ ದ ಸೂತ್ರ ಗಳನ್ನು ರ ಚಿಸಿದರು. ಈ ವೃತ್ತಾಂತ ವು ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಾಠೀವಾಡ – ಗುಜರಾಟಗಳಿಂದ ದ ೂರದ ಪ್ರ ದೇಶ ವಾದ ತ ಮಿಳು ನಾಡಿನ ವರೆಗೂ ಜೈನ ಮು ನಿಗಳ ಮ ಾರ್ಗ ವು ನಿರ್ಬಾಧ ವಾಗಿ ನ ಡೆಯು ್ತಿತ್ತೆಂದು ಸಿದ್ಧ ವಾಗು ತ್ತ ದೆ

ಮು ಂದಿನ ಶ ತಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ಗು ಜರಾತ ದೊಳಗೆ ಜೈ ನ ಧರ್ಮದ ಪ್ರ ಭಾವ ವು ಉತ್ತ ರೋತ್ತ ರ ಹೆ ಚ್ಚಾಗು ತ್ತ ಹ ೊಯಿ ತು. ಅಲ್ಲಿ ವೀರ ನಿರ್ವಾ ಣವಾಗಿ ೯೮೦ ವ ರ್ಷಗಳು ಕಳೆದ ಮೇ ಲೆ ವಲ್ಲಭಿನಗರದಲ್ಲಿ ಕ್ಷ ಮಾ ಶ್ರ ಮ ಣ ದೇ ವರ್ದ್ಧಿಗಣಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯ ಲ್ಲಿ ಜೈ ನ ಮು ನಿಗ ಳ ಒಂದು ವಿಶಾಲ ಸ ಮ್ಮೇಳನ ವು ನೆರ ವೇರಿತು . ಅದರಲ್ಲಿ ಜೈ ನಾಗ ಮ ಗಳ ಅಂಗೋ ಪಾಂಗ ವೇ ಮೊದಲಾದ ೪೫–೫೦ ಗ್ರ ಂಥಗಳ ಸಂಕಲನ ವಾಯಿ ತು . ಇವು ಗಳನ್ನು ಶ್ವೇ ತಾಂಬರ ಸಂಪ್ರ ದಾಯ ಗಳಲ್ಲಿ ಸ ರ್ವರೀತಿಯಿ ಂದ ಪ್ರ ಮ ಾಣಭ ೂತ ಗ್ರ ಂಥಗಳೆಂದು ತಿಳಿಯಲಾಗು ತ್ತ ದೆ ಇವು ಅರ್ಧಮ ಾಗಧೀ ಪ್ರಾ ಕೃತದ ಅದ್ವಿ ತೀಯ ಉಪಲಬ್ಧ ಕೃತಿಗ ಳಾಗಿವೆ. ಏಳ ನೆಯ ಶ ತಮಾನದ ಗುಜರಾತ ದ ಅರಸನಾದ ಪ್ರಥಮ ಜಯ ಭ ಟ ಹ ಾಗೂ ಎರ ಡನೆಯ ದದ್ದ ಇವರ

ದಾನಪತ್ರಗಳು ಲಭಿಸಿವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ವಿತರಾಗ ಮತ್ತು ಪ್ರಶಾಂತರಾಗ ಎಂಬ ವಿಶೇಷಣಗಳಿವೆ. ಇವು ಅವರ ಜೈನಧರ್ಮಾವಲಂಬಿತ್ವವನ್ನಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಜೈನಧರ್ಮಾನುರಾಗವನ್ನಂತೂ ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಪ್ರದೇಶದ ಚಾವಡಾ (ಚಾಪೋತ್ಕಟ) ರಾಜವಂಶದ ಸಂಸ್ಥಾಪಕನಾದ ವನರಾಜನ ಸಂಬಂಧವು ಜೈನಧರ್ಮದೊಡನೆ ಇದ್ದುದಕ್ಕೂ ಅದನ್ನು ಅವನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿದುದಕ್ಕೂ ಆಧಾರಗಳು ಲಭಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ವಂಶದ ಪ್ರತಾಪಿ ಸರೀಡ್ರುನಾದ ಮೂಲರಾಜನು ತನ್ನ ರಾಜಧಾನಿಯಾದ ಅನಹಿಲವಾಡದಲ್ಲಿ ಮೂಲ ವಸತಿಕಾ ಎಂಬ ಜೈನಮಂದಿರವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದನು. ಅದು ಈಗಲೂ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿದೆ. ಶ್ರೀಚಂದ್ರನೆಂಬ ಕವಿಯು ಕಥಾಕೋಶ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಅಪಭ್ರಂಶ ಭಾಷೆಯ ಗ್ರಂಥದ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ :- ಮೂಲರಾಜನ ಧರ್ಮಸ್ಥಾನದ ಗೋಷ್ಠಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಗ್ವಾಟ ವಂಶದ ಸಜ್ಜನ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ವಿದ್ವಾಂಸನಿದ್ದನು. ಅದೇ ರಾಜನ ಮಗನಾದ ಕೃಷ್ಣನ ಕುಟುಂಬದ ಜನರಿಗೆ ಧರ್ಮೋಪದೇಶ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಕುಂದಕುಂದಾನ್ವಯದ ಮುನಿ ಸಹಸ್ರಕೀರ್ತಿಯ ಶಿಷ್ಯನಾದ ಶ್ರೀಚಂದನು ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಬರೆದನು. ಮುನಿ ಸಹಸ್ರಕೀರ್ತಿಯ ಪಾದಪದ್ಮಗಳಿಗೆ ಗಾಂಗೇಯ, ಭೋಜದೇವ ಮೊದಲಾದ ಅರಸರು ವಂದಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆಂದೂ ಹೇಳಿದೆ. ಗಾಂಗೇಯನೆಂದರೆ ಚೇದಿಯ ಕಲಚೂರಿ ವಂಶದ ರಾಜರು; ಭೋಜದೇವನು ಪರಮಾರ ವಂಶದ ಮಾಳವದ ರಾಜನಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿದೆ. ಉದ್ಯೋತನಸೂರಿ ಕೃತ 'ಕುವಲಯ ಮಾಲಾ' (ಕ್ರಿ.ಶ. ೭೭೮) ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ಅನುಸರಿಸಿ ಗುಪ್ತವಂಶದ ಆಚಾರ್ಯನಾದ ಹರಿಗುಪ್ತನು ಯವನರಾಜನಾದ ತೋರಮಾಣನ (ಹೂಣವಂಶೀಯ) ಗುರುವಾಗಿದ್ದನು. ಅಲ್ಲದೆ ಚಂದ್ರಭಾಗಾ ನದಿಯ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿರುವ ಪವ್ವೈಯಾ (ಪಂಜಾಬ) ರಾಜಧಾನಿಯಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಿದ್ದನು. ಹರಿಗುಪ್ತನ ಶಿಷ್ಯನಾದ ದೇವಗುಪ್ತನೂ ಕೂಡ ಬಹು ದೊಡ್ಡ ಪದಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯಿತ್ತು. ದೇವಗುಪ್ತನ ಶಿಷ್ಯನಾದ ಶಿವಚಂದ್ರನು ಪವ್ವೈಯಾದಿಂದ ವಿಹಾರ ಗೈಯುತ್ತ ಭಿನ್ನಮಾಲದಲ್ಲಿ (ಗುಜರಾತದ ಪ್ರಾಚೀನ ರಾಜಧಾನಿಯಾದ ಶ್ರೀಮಾಲ) ಬಂದನು. ಅವನ ಶಿಷ್ಯನಾದ ಯಜ್ಞದತ್ತ ಇತರ ಗುಣವಾನ್ ಶಿಷ್ಯರು ಗುಜರಾತ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಜೈನಧರ್ಮವನ್ನು ಬಹಳಷ್ಟು ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡಿದರು. ಅವರು ಬಹಳಷ್ಟು ಜೈನ ಮಂದಿರಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ, ಅಲಂಕರಿಸಿದರು. ಅವನ ಒಬ್ಬ ಶಿಷ್ಯ ವಟೇಶ್ವರನು ಆಕಾಶವಪ್ರನಗರದಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಮಂದಿರವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದನು. ವಟೇಶ್ವರನ ಶಿಷ್ಯ ತತ್ವಾಚಾರ್ಯನು 'ಕುವಲಯ ಮಾಲಾ' ಕಾರನಾದ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ವಂಶದ ಉದ್ಯೋತನಸೂರಿಯ ಗುರುವಾಗಿದ್ದನು. ಉದ್ಯೋತನಸೂರಿಯು ವೀರಭದ್ರ ಆಚಾರ್ಯರಿಂದ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನೂ ಹರಿಭದ್ರ ಆಚಾರ್ಯನಿಂದ ನ್ಯಾಯವನ್ನೂ ಕಲಿತನು. ಮುಂದೆ ಶಕ ಸಂವತ್ಸರ ೭೦೦ ರಲ್ಲಿ ಜಾವಾಲಿಪುರದಲ್ಲಿ (ರಾಜಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವ ಜಾಲೋರ) ವೀರಭದ್ರನಿಂದ

ನಿರ್ಮಿತವಾದ ಖಷ್ಯೇದ ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ತನ್ನ 'ಕುಮಲಪಾಲಾ' ಕೃತಿಯನ್ನು ಪ್ರಾಣಗೊಳಿಸಿದನು. ತಿರೋರಮವನು ಆ ಆಕ್ರಮಣಕಾರಿ ಹಣಾ ವಿಹರಕುಲದ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಯಾಗಿದ್ದನು. ಅವನ ಕ್ರೂರತೆಯು ಇತಿಹಾಸ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಇಂಥ ಕ್ರೂರ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಅಷ್ಟು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಜೈನ ಮುನಿಗಳು ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬೀರಿದರು. ಇದು ಆ ಕಾಲದ ಜೈನ ಧರ್ಮದ ಸಜೀವತೆಯನ್ನೂ ಉದಾತ್ತ ಧರ್ಮ-ಪ್ರಚಾರದ ರೀತಿಯನ್ನೂ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಲು ಪ್ರಮಾಣವಾಗಿದೆ.

ಚಾಲುಕ್ಯ ವಂಶದ ರಾಜನಾದ ಭೀಮನ ಆಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಜೈನ ಧರ್ಮದ ಪ್ರಸಾರವು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಆಯಿತು. ಅವನ ಮಂತ್ರಿಯಾದ ಪ್ರಾಗ್ವಾಟ ವಂಶದ ವಿಮಲಶಾಹನು ಆಬೂಗಿರಿಯ ಮೇಲೆ ಆದಿನಾಥ ತೀರ್ಥಂಕರರ ಜಿನ ಮಂದಿರವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದನು. ಇದರಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ಸ್ಥಾಪತ್ಯ ಕಲೆಯು ಅತ್ಯುತ್ಕೃಷ್ಟ ಪ್ರದರ್ಶನವಾಗಿದೆ. ಇದರ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಕೆತ್ತನೆಯು, ನಿರ್ಮಾಣ ಚಾತುರ್ಯವು ಜಗದ್ವಿಖ್ಯಾತವೆಂದು ತಿಳಿಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಮಂದಿರವು ಕ್ರಿ.ಶ.೧೦೩೧ ರಲ್ಲಿ ಅರ್ಥಾತ್ ಮಹಮ್ಮದ ಗುರುಳಿಯಿಂದ ಸೋಮನಾಥವು ಧ್ವಂಸವಾದ ಏಳು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿಯೇ ನಿರ್ಮಾಣವಾಯಿತು. ಈ ವಿಮಲ ಮಂತ್ರಿಯು ಹದಿಮೂರು ಜನ ಸುಲ್ತಾನರ ಛತ್ರಗಳನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಂಡನೆಂಬುದ ಖರತರ ಗಚ್ಛದ ಪಟ್ಟಾವಲಿಯಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖವು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಈತನೇ ಚಂದ್ರಾವತೀ ನಗರದ ಅಸ್ತಿವಾರವನ್ನು ಹಾಕಿದನು; ಅರ್ಬುದಾಚಲದ ಮೇಲೆ ವೃಷಭದೇವನ ಮಂದಿರವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದನು. ವಿಮಲ ಶಾಹನು ಈ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತನ್ನ ದೊರೆಯಾದ ಭೀಮನ ಅನುಮತಿಯಿಂದಲೇ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನೆಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ತನ್ನ ಕೃತಿಯಿಂದ ಸೋಮನಾಥನ ಹಾಗೂ ಇತರ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆದ ವಿಧ್ವಂಸಗಳಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರ ಕೊಟ್ಟಿರಬೇಕು. ಚಾಲುಕ್ಯ ರಾಜನಾದ ಸಿದ್ಧರಾಜ ಮತ್ತು ಅವನ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಯಾದ ಕುಮಾರಪಾಲನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜೈನ ಧರ್ಮದ ಬಲವು ಮತ್ತೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬೆಳೆಯಿತು. ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಜೈನಾಚಾರ್ಯನಾದ ಹೇಮಚಂದ್ರನ ಉಪದೇಶದಿಂದ ಕುಮಾರಪಾಲನು ಸ್ವತಃ ಜೈನ ಧರ್ಮವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದನು. ಅಲ್ಲದೆ ಜೈನ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನೂ ಸಮೃದ್ಧಗೊಳಿಸಿದನು. ಇದರ ಫಲಸ್ವರೂಪವಾಗಿ ಗುಜರಾಥ ಪ್ರದೇಶವು ಸದಾ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಧರ್ಮಾನುಯಾಯಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಹಾಗೂ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸಮೃದ್ಧಿ ಇವುಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಜೈನ ಧರ್ಮದ ಒಂದು ಸುದೃಢ ಕೇಂದ್ರ ಸ್ಥಾನವಾಯಿತು. ಈ ಮಹಾನ್ ಕಾರ್ಯವು ಯಾವ ಧಾರ್ಮಿಕ ದುರಭಿಮಾನದಿಂದಲೂ ಆದುದಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಾನಾ ಧರ್ಮಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಸದ್ಭಾವನೆ ಹಾಗೂ ಸಾಮಂಜಸ್ಯ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಇದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಇದೇ ಪ್ರಣಾಲಿಯು ಜೈನ ಧರ್ಮದ ಪ್ರಾಣವೆನಿಸಿ ಮುಂದೆ ಸಾಗಿ ಬಂದಿದೆ. ಹೇಮಚಂದ್ರಾಚಾರ್ಯನು ತನ್ನ ಉಪದೇಶ ಹಾಗೂ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಈ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನೇ

ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅನುಸರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಧರ್ಮದ ಅಭಿನ್ನ ಪರಂಪರೆ ಹಾಗೂ ಅದರ ಅನುಯಾಯಿಗಳ ಸಮೃದ್ಧಿಯ ಫಲಸ್ವರೂಪವಾಗಿ ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೨೩೦ ರಲ್ಲಿ ಸೋಮಸಿಂಹ ರಾಜನ ಆಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ, ಪೋರವಾಡ ವಂಶದ ಶ್ರೇಷ್ಠಿ ತೇಜಪಾಲನು ಆಬೂಗಿರಿಯ ಮೇಲೆ ಆ ಆದಿನಾಥ ಮಂದಿರದ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿಯೇ ನೇಮಿನಾಥ ಮಂದಿರವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದನು. ಈ ಮಂದಿರವೂ ತನ್ನ ಶಿಲ್ಪಕಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಮೊದಲನೆಯ ಮಂದಿರಕ್ಕೆ ಹೋಲಲು ಬಂತಿದೆ. ಹನ್ನೆರಡು ಹದಿಮೂರನೆಯ ಶತಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ಆಬೂ ಪರ್ವತದ ಮೇಲೆ ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಜೈನ ಮಂದಿರಗಳು ನಿರ್ಮಾಣವಾದುವು. ಇದರಿಂದ ಈ ಸ್ಥಾನದ ಹೆಸರು ದೇಲವಾಡ (ದೇವಲವಾಡಾ) ಅರ್ಥಾತ್ ದೇವರ ನಗರವೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಯಿತು. ಆಬೂಗಿರಿಯನ್ನಲ್ಲದೆ ಕಾಠೇವಾಡದ ಶತ್ರುಂಜಯ ಮತ್ತು ಗಿರನಾರ ತೀರ್ಥಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಕಡೆಗೂ ಹಲವು ಜೈನ ರಾಜರ ಹಾಗೂ ಶ್ರೇಷ್ಠಿಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯು ಹರಿಯಿತು. ಅದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಯ ಶಿಖರಗಳೂ ಅನೇಕ ಸುಂದರವೂ ಭವ್ಯವೂ ಆದ ಜಿನಮಂದಿರಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತಗೊಂಡುವು. ಖಂಬಾಯತದ ಚಿಂತಾಮಣಿ ಪಾರ್ಶ್ವನಾಥಮಂದಿರವು ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೧೦೮ ರಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು. ಅದರ ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರವನ್ನು ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೯೨೫ ರಲ್ಲಿ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಅಲ್ಲಿ ದೊರೆತ ಲೇಖನಗಳಿಂದ ಆಯಾ ಕಾಲ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಮಹತ್ವ, ಸಮುದಲಕ್ಷ ಹಾಗೂ ಚಿತ್ರಕಲೆಯ ಅನೇಕ ಧರ್ಮಾನುಯಾಯಿಗಳ ವಿಪುಲ ದಾನಗಳಿಂದ ಸಮೃದ್ಧಗೊಂಡವೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ

ಜೈನ ಸಂಘದ ಉತ್ತರಕಾಲೀನ ಪಂಥಭೇದ :-

ಜೈನ ಸಂಘದಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪನ್ನವಾದ ಭೇದೋಪಭೇದ, ಸಂಪ್ರದಾಯ ಗಣ-ಗಚ್ಛಾದಿಗಳ ವಿವರವನ್ನು ಮೇಲೆ ವರ್ಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಇವುಗಳಿಂದ ಜೈನ ಮಹಾತ್ಮೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮುನಿ ಆಚಾರದಲ್ಲಿಯೂ ಏನೂ ವಿಶೇಷ ಪರಿವರ್ತನೆಯಾಯಿತೆಂದು ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಕೇವಲ ದಿಗಂಬರ ಶ್ವೇತಾಂಬರ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಭೇದವು ವಿಕ್ರಮ ಶಕದ ಮೊದಲನೆಯ ಶತಮಾನದ ಸುಮಾರಿನಲ್ಲಿ ಉತ್ಪನ್ನವಾಯಿತು. ಅದರಿಂದ ಮುನಿಗಳ ಆಚಾರದ ಮೇಲೆ ಕ್ರಮವಾದ ಗಂಭೀರವಾದ ಪರಿಣಾಮವಾಯಿತು. ಶ್ವೇತಾಂಬರ ಸಂಪ್ರದಾಯದಲ್ಲಿ ಮುನಿಗಳಷ್ಟೇ ವಸ್ತ್ರಧಾರಣ ಮಾಡುವ ಸಂಗತಿಯು ಹೆಚ್ಚಲಿಲ್ಲ; ತೀರ್ಥಂಕರರ ಮೂರ್ತಿಗಳ ಮೇಲೆಯೂ ಸಹ ಕೌಪೀನದ ಚಿಹ್ನೆಯನ್ನು ಕೆತ್ತುವ ಪರಿಪಾಠವು ಕ್ರಮವಾದ ಬೆಳೆದು ಬಂತು. ಅದರಂತೆಯೇ ಮೂರ್ತಿಗಳ ಕಣ್ಣು, ಶರೀರ, ಮುಕುಟ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಅಲಂಕಾರಗೊಳಿಸಿಯು ತೊಡಗಿದರು. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ದಿಗಂಬರ ಶ್ವೇತಾಂಬರ ಮಂದಿರ ಹಾಗೂ ಮೂರ್ತಿಗಳು ಮೊದಲು ಒಂದೇಯಾಗಿದ್ದಂಥವು ಮಧ್ಯದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನವಾಗತೊಡಗಿದವು. ಈ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯು

ಏಳು ಎಂಟನೇಯ ಶತಮಾನಗಳ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇನ್ನೊಂದು ಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮುನಿ ಸಂಘದಲ್ಲಿ ಭೇದವು ಎರಡೂ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ಪನ್ನವಾಯಿತು. ಜೈನ ಮುನಿಗಳು ಪ್ರಾರಂಭದಿಂದಲೂ ವರ್ಷಋತುವಿನ ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳುಗಳನ್ನು ಉಳಿದು ಅನ್ಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಪರಿಮಿತ ಕಾಲಾವಧಿಯನ್ನುಳಿದು ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ತಂಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ; ಸದಾ ವಿಹರಿಸುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ಆಹಾರ ಮತ್ತು ಧರ್ಮೋಪದೇಶಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಆಗಮಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಉಳಿದ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಅವರು ವನ, ಉಪವನಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಇರುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಐದು, ಆರನೇಯ ಶತಮಾನಗಳ ತರುವಾಯ ಕೆಲವೊಂದು ಸಾಧುಗಳು ಚೈತ್ಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ವಾಸಿಸತೊಡಗಿದರು. ಇದರಿಂದ ಶ್ವೇತಾಂಬರ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ವನವಾಸಿ ಹಾಗೂ ಚೈತ್ಯವಾಸಿ ಮುನಿ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು ಉಂಟಾದವು. ದಿಗಂಬರ ಸಂಪ್ರದಾಯದಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಇದೇ ಕಾಲದಿಂದ ಕೆಲವು ಮುನಿಗಳು ಚೈತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಇರಹತ್ತಿದರು. ಈ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯು ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಪಠನ-ಪಾಠನ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೃಜನಗಳಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಲೆಂದು ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತೆಂದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ ಮುಂದೆ ಅದು ಮೆಲ್ಲ – ಮೆಲ್ಲನೆ ಸಾಧು ವರ್ಗದ ಸ್ಥಾಯಿ ಜೀವನ ಪದ್ಧತಿಯಾಗಿ ಹೋಯಿತು. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಅನೇಕ ಜಿನಮಂದಿರಗಳಲ್ಲಿ ಭಟ್ಟಾರಕರ ಗದ್ದಿಗೆಗಳು ಮಠಗಳು ಸ್ಥಾಪಿತವಾದವು. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಭಟ್ಟಾರಕರ ಆಚಾರದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಶೈಥಿಲ್ಯ ಹಾಗೂ ಪರಿಗ್ರಹಗಳು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಸೇರಿಕೊಂಡವು. ಆದರೆ ಇನ್ನೊಂದು ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಇದರಿಂದ ಲಾಭವೂ ಆಗದಿರಲಿಲ್ಲ. ಭಟ್ಟಾರಕರ ಪದ ಹಾಗೂ ಮಠಗಳಿರುವಲ್ಲಿ ವಿಶಾಲ ಶಾಸ್ತ್ರ ಭಂಡಾರಗಳು ಸ್ಥಾಪಿತವಾದವು ; ಅವು ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಸದೃಢ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಆದವು. ಒಂಬತ್ತನೆಯ ಹತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನಗಳ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಣಗೊಂಡ ಜೈನ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಇಂಥ ವಿದ್ಯಾಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಬಹುತರ ಆಯಿತೆಂಬುದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಉಪರ್ಯುಕ್ತ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಭಟ್ಟಾರಕರ ಗದ್ದಿಗೆಗಳ ಕಾಲಕ್ರಮದಿಂದ ಎಲ್ಲ ನಗರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ಥಾಪಿತವಾದವು. ಮಂದಿರಗಳಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಶಾಸ್ತ್ರ ಭಂಡಾರಗಳು ಇರಹತ್ತಿದವು. ಇಲ್ಲಿಂದಲೇ ಪ್ರಾಚೀನ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಹೊಸತ ಲಿಪಿ, ಪ್ರತಿಲಿಪಿಗಳು ರಚಿತಗೊಂಡು, ಅವುಗಳನ್ನು ವಿವಿಧ ಕೇಂದ್ರಗಳಿಗೆ ಕಳಿಸುವುದೂ ಅಲ್ಲಿಂದ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಈ ಪ್ರಣಾಲಿಯು, ಗ್ರಂಥಗಳು ಮುದ್ರಣ ಯಂತ್ರಗಳಿಂದ ಮುದ್ರಿತಗೊಳ್ಳುವ ಪೂರ್ವಕಾಲದವರೆಗೂ ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನವಾಗಿ ನಡೆದು ಬಂತು. ಜಯಪುರ, ಜೈಸಲಮೇರ, ಈಡರ, ಕಾರಂಜಾ ಮೂಡಬಿದ್ರಿ, ಕೊಲ್ಲಾಪುರ ಮೊದಲಾದ ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಇಂಥ ಶಾಸ್ತ್ರ ಭಂಡಾರದ ಪರಂಪರೆಯು ಇಂದಿನ ವರೆಗೂ ರಕ್ಷಿತವಾಗಿದೆ.

೧೫ನೇಯ . ೧೬ನೇಯ ಶತಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ಜೈನ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಹಾನ್ ಕ್ರಾಂತಿಯು ಉತ್ಪನ್ನವಾಯಿತು. ಶ್ವೇತಾಂಬರ ಸಂಪ್ರದಾಯದಲ್ಲಿ ಲೋಕಾ ಶಾಹಿಯಿಂದ ಮೂರ್ತಿ ಪೂಜಾ ವಿರೋಧಿಯಾದ ಉಪದೇಶವು ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಅದರ ಫಲ ಸ್ವರೂಪವೆಂದು ಸ್ಥಾನಕವಾಸೀ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಯಿತು. ಈ ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ 'ಢೂಂಢಿಯಾ' ಎಂಬ ಹೆಸರು ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿದೆ. ಈ ಸಂಪ್ರದಾಯದಲ್ಲಿ ಮೂರ್ತಿ ಪೂಜೆಯನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅವರ ಮಂದಿರಗಳಿಲ್ಲ ; ಆದರೆ ಸ್ಥಾನಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಮೂರ್ತಿಗಳಿಲ್ಲ, ಆಗಮಗಳ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಶ್ವೇತಾಂಬರ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ೪೫ ಆಗಮಗಳಲ್ಲಿಯ ಹನ್ನೆರಡು –ಹದಿನಾಲ್ಕು ಆಗಮಗಳನ್ನು – ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಮೂರ್ತಿ ಪೂಜೆಯ ವಿಧಾನವು ಇದೆಯೆಂದು– ಇವರು ಸ್ವೀಕಾರ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಇದೇ ಸಂಪ್ರದಾಯದಿಂದಲೇ ೧೮ನೇಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಆಚಾರ್ಯ ಭಿಕ್ಷು ವಿಂದ 'ತೇರಾಪಂಥ'ದ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಯಿತು. ಈಗ ಈ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ನಾಯಕರು ತುಲಸೀ ಗಣಿ ಎಂಬವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಅಣುವ್ರತ ಆಂದೋಲನವನ್ನು ಪ್ರವರ್ತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ದಿಗಂಬರ ಸಂಪ್ರದಾಯದಲ್ಲಿಯೂ ೧೬ನೇಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ತಾರಣಸ್ವಾಮಿಯಿಂದ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸುವ ಪಂಥದ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಯಿತು. ಇದಕ್ಕೆ ತಾರಣ ಪಂಥವೆಂದು ಹೆಸರಿದೆ. ಈ ಪಂಥದ ಅನುಯಾಯಿಗಳು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ನೋಡಲು ಸಿಕ್ಕುತ್ತಾರೆ. ಈ ದಿಗಂಬರ –ಶ್ವೇತಾಂಬರ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಭೇದದ ಪರಿಣಾಮವು ಜೈನ ಗೃಹಸ್ಥ ಸಮಾಜದ ಮೇಲೆಯೂ ಆಯಿತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಜೈನ ಧರ್ಮದ ಅನುಯಾಯಿಗಳು ಈ ಪಂಥದಲ್ಲಿ ವಿಭಜಿಗೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಭಾರತವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಜೈನಧರ್ಮಾನುಯಾಯಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಹಿಂದಿನ ಭಾರತೀಯ ಜನ ಗಣನೆಗನುಸರಿಸಿ ಸುಮಾರು ಇಪ್ಪತ್ತು ಲಕ್ಷದಷ್ಟು ಇದೆ.

ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ –೨

ಜೈನ ಸಾಹಿತ್ಯ

ಸಾಹಿತ್ಯದ ದ್ರವ್ಯಾತ್ಮಕ ಮತ್ತು ಭಾವಾತ್ಮಕ ಸ್ವರೂಪ :–

ಭಾರತದ ಪ್ರಾಚೀನ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಧಾರ್ಮಿಕ ಭಾವನೆಗಳಿಂದ ಪ್ರೇರಿತವೂ ಪ್ರಭಾವಿತವೂ ಆದುದ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ ಇಲ್ಲಿಯ ಪ್ರಾಚೀನತಮ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಋಗ್ವೇದ ಮೊದಲಾದ ವೇದಗಳು

ರೂಪದಲ್ಲಿದೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಶಕ್ತಿಗಳಾದ ಅಗ್ನಿ, ವಾಯು, ವರುಣ (ಜಲ), ಮಿತ್ರ (ಸೂರ್ಯ, ದ್ಯಾವಾ- ಪೃಥ್ವಿ (ಆಕಾಶ ಮತ್ತು ಭೂಮಿ), ಉಷ: (ಪ್ರಾತ:) ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ದೇವತೆಗಳೆಂದು ಮನ್ನಿಸಿ ಅವುಗಳ ವಂದನೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ತ ಮತ್ತು ಋಚೆಗಳ ರೂಪದಿಂದ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ವೇದಗಳ ರಚಿತವಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಅದೇ ವೈದಿಕ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಮಂತ್ರಗಳಿಂದ ಆಹ್ವಾನಿಸಿ, ಹೋಮ ಹವನ ಸಹಿತ ಪೂಜೆ ಅರ್ಚನೆಗಳ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇವುಗಳಿಗೆ ಉದಾಹರಣೆಗಳೆಂದು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ರಾಜರೇ ಮೊದಲಾದ ಮಹಾಪುರುಷರ ಹಾಗೂ ಯಜ್ಞವನ್ನು ಮಾಡುವ ವಿದ್ವಾನ್ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಅನೇಕ ಆಖ್ಯಾನಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದೆ. ಸೂತ್ರ ಗ್ರಂಥಗಳ ಒಂದು ಶಾಖೆಯಾದ ಶ್ರೌತ ಸೂತ್ರವೆಂದಿದೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಸೂತ್ರ ರೂಪದಿಂದ ಯಜ್ಞ ವಿಧಿಗಳ ನಿಯಮವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಶಾಖೆಯಾದ ಗೃಹ್ಯಸೂತ್ರದಲ್ಲಿ ಗೃಹಸ್ಥರ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಗರ್ಭಾದಾನ, ಜನ್ಮ, ಉಪನಯನ, ವಿವಾಹ ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಸಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡುವಂಥ ಧಾರ್ಮಿಕ ವಿಧಿ ಹಾಗೂ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳ ನಿರೂಪಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಸಮಗ್ರ ವೈದಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಧಾರ್ಮಿಕ ರೂಪದಲ್ಲಿದುದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ

ಇದೇ ವೈದಿಕ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಒಂದಂಗವೆನಿಸುವ ಆರಣ್ಯಕ ಮತ್ತು ಉಪನಿಷತ್ತು ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಗ್ರಂಥಗಳಿವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ನವಾಗಿ ಭಾರತದ ಪ್ರಾಚೀನತಮ ದರ್ಶನ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ತತ್ವ ಚಿಂತನೆಯು ಲಭಿಸುತ್ತದೆ. ಅದು ಹೀಗಿ :-

ಕೋ ಅದ್ಧಾ ವೇದ ಕ ಇಹ ಪ್ರವೋಚತ್ ।

ಕುತ ಆಜಾತಾ ಕುತ ಇಯಂ ವಿಸೃಷ್ಟಿ ॥

ಋಗ್ವೇದ ೧೦, ೧೨೯,೬,

ಅರ್ಥಾತ್ ಈ ಸೃಷ್ಟಿಯು ಎಲ್ಲಿಂದ ಉತ್ಪನ್ನವಾಯಿತು ? ಇದನ್ನು ಯಾರು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದಿದ್ದಾರೆ ? ಯಾರಿಗೆ ಇದನ್ನು ಹೇಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ ? ಆದರೆ ಈ ವಿಚಾರಧಾರೆಯು ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದುದು ಕಂಡು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೆ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಒಂದು ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಯತ್ನವು ನಡೆದುದ್ದು ಕಂಡು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಪ್ರಕಾರದ ಚಿಂತನದ ಪ್ರಯತ್ನವು ಆರಣ್ಯಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಬಹಳಷ್ಟು ನಡೆದುದ್ದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಇಂಥ ಗ್ರಂಥ ರಚನೆಗಳ ಪ್ರಾರಂಭವು

ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅರ್ಥಾತ್ ಕ್ರಿ.ಶ. ಪೂರ್ವ ೮ನೇಯ ಶತಮಾನದ ಸುಮಾರಿನಲ್ಲಿ ಆಯಿತು. ಆ ಪಿಲೆ ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಗಳ ವರೆಗೆ ಪ್ರಚಲಿತವಾಗಿ ನಿರಂತರ ಉಳಿಯಿತು. ಇದರ ಫಲಸ್ವರೂಪವಾಗಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ನೂರಾರು ಉಪನಿಷದ್ ಗ್ರಂಥಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡವು. ಈ ಗ್ರಂಥಗಳು ತಮ್ಮ ಹೆಸರು ಮತ್ತು ಭಾವನೆಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೇ ಅಲ್ಲ. ಆದರೆ ತಮ್ಮ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಮತ್ತು ಭೌಗೋಳಿಕ ಪರಂಪರೆಯಿಂದಲೂ ಉಳಿದ ವೈದಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯದಿಂದ ತಮ್ಮ ವಿಶೇಷತೆಯನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಂಡಿವೆ. ವೇದಗಳಲ್ಲಿ ದೇವ–ದೇವತೆಗಳ ಆಹ್ವಾನ, ಅವುಗಳ ಪೂಜೆ ಅರ್ಚನೆ ಹಾಗೂ ಸಾಂಸಾರಿಕ ಸುಖ ಮತ್ತು ಅಭ್ಯುದಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವರಗಳನ್ನು ಬೇಡುವುದು ಇವೇ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿವೆ. ಆದರೆ ಉಪನಿಷದಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಸಮಸ್ತ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕಠೋರ ಉಪೇಕ್ಷೆಯಿದೆ ಅದರ ಜೊತೆಯೇ ತಾತ್ವಿಕ ಹಾಗೂ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಚಿಂತನೆಗೆ ಪ್ರಧಾನತೆಯು ದೊರೆತಿದೆ. ಈ ಚಿಂತನದ ಪ್ರಾರಂಭವು, ವೈದಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಧಾರ್ಮಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪವಿತ್ರವೆಂದು ಮನ್ನಿಸಲಾಗದ ಪೂರ್ವ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಆಯಿತು. ವೇದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪಂಚನದ ಪ್ರದೇಶವಾಗಲಿ ಗಂಗಾ, ಯಮುನಾ ನದಿಗಳಿಂದ ಪವಿತ್ರವೆನಿಸುವ ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶವಾಗಲಿ ಇದರ ಭೌಗೋಳಿಕ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿಲ್ಲ. ಅಧ್ಯಾತ್ಮಿಕದ ಆದಿ ಚಿಂತಕರು ವೈದಿಕ ಋಷಿ ಮತ್ತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಪುರೋಹಿತರಲ್ಲ; ಜನಕನಂಥ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ರಾಜರ್ಷಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಜನಕನ ರಾಜಸಭೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಈ ಅಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಚಿಂತನ ಧಾರೆಯು ಪುಷ್ಟಿಗೊಂಡುದುದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ

ಜೈನ ಧರ್ಮವು ಮೂಲತಃ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕವಾಗಿದೆ. ಪ್ರಾರಂಭದಿಂದಲೂ ಅದರ ಸಂಬಂಧವು ಕೋಸಲ, ಕಾಶಿ, ವಿದೇಹ, ಮೊದಲಾದ ಪೂರ್ವ ಪ್ರದೇಶದ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ವಂಶದ ರಾಜರುಗಳೊಡನೆ ಇದ್ದುದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಇದೇ ಪೂರ್ವ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿಯೇ ಜೈನರ ಹಲವು ಜಿನ ತೀರ್ಥಂಕರರು ಜನಿಸಿದರು. ಅಲ್ಲಿಯೇ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿದರು, ಜ್ಞಾನ ಸಂಪಾದಿಸಿದರು, ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ಉಪದೇಶದಿಂದ, ಜೈನ ಧರ್ಮವೆಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಇಂದಿಗೂ ಸುಪ್ರವಾಹಿತವಾಗಿರುವ ಜ್ಞಾನ– ಗಂಗೆಯನ್ನು ಹರಿಯಿಸಿದರು. ಈ ಎಲ್ಲ ತೀರ್ಥಂಕರರೂ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ರಾಜವಂಶದವರಾಗಿದ್ದರು. ಇದರಲ್ಲಿ ಜನಕರಾಜನ ಪೂರ್ವಜನೇ ಆಗಿದ್ದ ನಮಿ ರಾಜನು ಜೈನ ಧರ್ಮದ ೨೧ ನೆಯ ತೀರ್ಥಂಕರನಾಗಿದ್ದನೆಂಬ ಸಂಗತಿಯು ವಿಶೇಷ ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿದೆ. ಜನಕನ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಚಿಂತನದ ಧಾರೆಯು ಕಂಡು ಬರುತ್ತಿದೆಯೋ ಅದು ಜೈನ ಧರ್ಮದ ಮೂಲಭೂತ ಅಂಗವಾಗಿತ್ತೆಂದೇ ಹೇಳುವುದು ಆಶ್ಚರ್ಯದ ಮಾತಲ್ಲ. ಉಪನಿಷತ್ಕಾರನು ಕೂಗಿ ಕೂಗಿ ಹೇಳುವುದು ಹೀಗೆ:.....

ಏಷ ಸರ್ವೇಷು ಭೂತೇಷು ಗೂಢೋತ್ಮಾ ನ ಪ್ರಕಾಶತೇ।

ದೃಶ್ಯತೇ ತ್ವಗ್ರ್ಯಯಾ ಬುದ್ಧ್ಯಾ ಸೂಕ್ಷ್ಮಯಾ ಸೂಕ್ಷ್ಮದರ್ಶಿಭಿಃ ॥

ಕಠೋಪನಿಷತ್ತು ೧,೩,೧೨,

ಹಂತ ತ ಇದಂ ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಗುಹ್ಯಂ ಬ್ರಹ್ಮ ಸನಾತನಮ್।

ಯಥಾ ಚ ಮರಣಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಆತ್ಮಾ ಭವತಿ ಗೌತಮ ॥

ಯೋನಿಮನ್ಯೇ ಪ್ರಪದ್ಯಂತೇ ಶರೀರತ್ವಾಯ ದೇಹಿನಃ।

ಸ್ಥಾಣುಮನ್ಯೇಽನುಸಂಯಂತಿ ಯಥಾಕರ್ಮ ಯಥಾಶ್ರುತಮ್ ॥ ಕಠೋ,೨,೨,೬,೭

ಅರ್ಥಾತ್ ಪ್ರಾಣಿ ಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅನಾದಿ ಅನಂತ ಸಜೀವ ತತ್ವವಿದೆ. ಅದು ಭೌತಿಕವಲ್ಲ. ಆ ಕಾರಣದಿಂದ ಅದು ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಅದೇ ಆತ್ಮವಾಗಿದೆ. ಮರಣದ ತರುವಾಯ ಈ ಆತ್ಮವು ತನ್ನ ಕರ್ಮ ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನದ ಅವಸ್ಥೆಗನುಸರಿಸಿ ವೃಕ್ಷ ಮೊದಲುಗೊಂಡು ಸಂಸಾರದ ಜೀವ-ಯೋನಿಗಳಲ್ಲಿ ಸುತ್ತುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಅದು ತನ್ನ ಉತ್ತಮ ಚಾರಿತ್ರ ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನಗಳಿಂದ ನಿರ್ವಾಣ ಪದವನ್ನು ಪಡೆಯುವರೆಗೆ ಹೀಗೆಯೇ ಸಂಚರಿಸುತ್ತದೆ ಉಪನಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಈ ಉಪದೇಶವು ಗೌತಮನ ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳಿ, ಹೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆಗ ನಮಗೆ ಜೈನ ಧರ್ಮದ ಅಂತಿಮ ತೀರ್ಥಂಕರನಾದ ಭಗವಾನ್ ಮಹಾವೀರನ, ಆ ಉಪದೇಶಕನ ಸ್ಮರಣವಾಗದೆ ಇರದು. ಮಹಾವೀರನು ತನ್ನ ಪ್ರಧಾನ ಶಿಷ್ಯನಾದ ಇಂದ್ರಭೂತಿ ಗೌತಮನನ್ನು ಗೌತಮ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದಲೇ ಸಂಬೋಧಿಸಿ ಉಪದೇಶಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಅದೇ ಗೌತಮನು ಹನ್ನೆರಡು ಅಂಗಗಳಲ್ಲಿ ನಿಬದ್ಧಗೊಳಿಸಿದನು. ಅದು ಪ್ರಾಚೀನತಮ ಜೈನ ಸಾಹಿತ್ಯವೆನಿಸಿದೆ. ದ್ವಾದಶಾಂಗ ಆಗಮ ಅಥವಾ ಜೈನಶ್ರುತಾಂಗ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಪ್ರಚಲಿತವಾಗಿವೆ. ಈಗಲೂ ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿವೆ.

ಮಹಾವೀರನ ಪೂರ್ವದ ಸಾಹಿತ್ಯ :-

ಈಗ ಮಹಾವೀರನ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿಯೂ ಏನಾದರೂ ಜೈನ ಸಾಹಿತ್ಯವಿತ್ತೆ ? – ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯು ಉದ್ಭವಿಸುತ್ತದೆ ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಹೌದು ಅಥವಾ ಇಲ್ಲ ಎಂಬ ಎರಡೂ ಪ್ರಕಾರಗಳಿಂದ ಕೊಡಲಾಗುತ್ತದೆ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಎರಡು ತತ್ವಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಅದರ ರಚನಾತ್ಮಕ ಸ್ವರೂಪವಿದೆ ಇನ್ನೊಂದು ಅರ್ಥಿಕ ಹಾಗೂ ವಿಚಾರಾತ್ಮಕ ಸ್ವರೂಪವಿದೆ. ಈ ಎರಡು ಸಂಗತಿಗಳಿಗೆ ಜೈನ ಪರಂಪರೆಯು

ದ್ರವ್ಯಶ್ರುತ ಮತ್ತು ಭಾವಶ್ರುತವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ದ್ರವ್ಯಶ್ರುತ ಅರ್ಥಾತ್ ಶಬ್ದಾತ್ಮಕತೆಯ ರೂಪದಿಂದ ಮಹಾವೀರನ ಪೂರ್ವಕಾಲದ ಯಾವ ಸಾಹಿತ್ಯವೂ ಉಪಲಬ್ಧವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಭಾವಶ್ರುತದ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ ಜೈನ ಶ್ರುತಾಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ರಚನೆಗಳನ್ನು ಮಹಾವೀರನ ಪೂರ್ವಕಾಲದಿಂದಲೂ ಶ್ರಮಣ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಲಿತವಿದ್ದವೆಂದು ಹೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅವುಗಳಿಗೆ 'ಪೂರ್ವ' ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ದ್ವಾದಶಾಂಗ ಆಗಮನ ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಅಂಗವು ದೃಷ್ಟಿವಾದವಾಗಿತ್ತು. ಈ ದೃಷ್ಟಿವಾದದ ಅಂತರ್ಗತವೆಂದು ಇಂಥ ಹದಿನಾಲ್ಕು ಪೂರ್ವಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಾವೀರನ ಪೂರ್ವದ ಅನೇಕ ವಿಚಾರಧಾರೆಗಳು ಮತ-ಮತಾಂತರಗಳು ಜ್ಞಾನ-ವಿಜ್ಞಾನಗಳೂ ಮಹಾವೀರನ ಶಿಷ್ಯನಾದ ಗೌತಮನಿಂದ ಸಂಕಲನಗೊಂಡಿದೆ. ಈ ಹದಿನಾಲ್ಕು ಪೂರ್ವಗಳ ಹೆಸರುಗಳು ಈ ಪ್ರಕಾರ ಇವೆ – ಉತ್ಪಾದ ಪೂರ್ವ, ಅಗ್ರಾಯಣೀಯ, ವೀರ್ಯಾನುವಾದ, ಅಸ್ತಿನಾಸ್ತಿ ಪ್ರವಾದ, ಜ್ಞಾನ ಪ್ರವಾದ, ಸತ್ಯಪ್ರವಾದ, ಕರ್ಮಪ್ರವಾದ, ಪ್ರತ್ಯಾಖ್ಯಾನ, ವಿದ್ಯಾನುವಾದ, ಕಲ್ಯಾಣವಾದ (ಶ್ವೇತಾಂಬರ ಪರಂಪರೆಗನುಸಾರ ಅಬಂಧ್ಯ, ಪ್ರಾಣಾವಾಯು, ಕ್ರಿಯಾವಿಶಾಲ ಮತ್ತು ಲೋಕಬಿಂದುಸಾರ. ಈ ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ಅವುಗಳ ವಿಷಯವನ್ನು ಸಹ ಅನುಮಾನಿಸಲು ಬರುವಂತಿದೆ. ಮೊದಲನೆಯ ಪೂರ್ವವಾದ ಉತ್ಪಾದದಲ್ಲಿ ಜೀವ, ಕಾಲ, ಪುದ್ಗಲ ಮೊದಲಾದ ದ್ರವ್ಯಗಳ ಉತ್ಪತ್ತಿ, ವಿನಾಶ ಮತ್ತು ಧ್ರುವತೆಗಳ ವಿಚಾರವನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿತ್ತು. ದ್ವಿತೀಯ ಪೂರ್ವವಾದ ಅಗ್ರಾಯಣೀಯದಲ್ಲಿ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಎಲ್ಲ ದ್ರವ್ಯಗಳ ಹಾಗೂ ಅವುಗಳ ವಿವಿಧ ಅವಸ್ಥೆ ಸಂಖ್ಯೆ, ಪರಿಣಾಮಗಳ ವಿಚಾರ ಮಾಡಲಾಗಿತ್ತು. ಮೂರನೆಯದಾದ ವೀರ್ಯಾನುವಾದ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಆ ದ್ರವ್ಯಗಳ ಕ್ಷೇತ್ರ ಕಾಲಾದಿಗಳ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ ವೀರ್ಯದ-ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಯನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ನಾಲ್ಕನೆಯ ಪೂರ್ವವಾದ ಅಸ್ತಿ-ನಾಸ್ತಿ-ಪ್ರವಾದದಲ್ಲಿ ಲೌಕಿಕ ವಸ್ತುಗಳ ನಾನಾ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ ಅಸ್ತಿತ್ವ ನಾಸ್ತಿತ್ವಗಳ ವಿವೇಕವನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಐದನೆಯ ಪೂರ್ವವು ಜ್ಞಾನ ಪ್ರವಾದವಾಗಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಮತಿಜ್ಞಾನವೇ ಮೊದಲಾದ ಜ್ಞಾನಗಳ ಭೇದ ಪ್ರಭೇದಗಳನ್ನ ವಿವೇಚಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆರನೆಯ ಪೂರ್ವವಾದ ಸತ್ಯಪ್ರವಾದದಲ್ಲಿ ವಚನದ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ ಸತ್ಯಾಸತ್ಯ ವಿವೇಕವನ್ನೂ ಮಾತನಾಡುವವರ ಮಾನಸಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನೂ ಹಾಗೆಯೇ ಅಸತ್ಯದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನೂ ವಿವೇಚಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಏಳನೆಯ ಪೂರ್ವವು ಆತ್ಮಪ್ರವಾದವು. ಇದರಲ್ಲಿ ಆತ್ಮನ ಸ್ವರೂಪ, ಅದರ ವ್ಯಾಪಕತೆ, ಜ್ಞಾತೃಭಾವ ಮತ್ತು ಭೋಕ್ತೃತ್ವಗಳ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ವಿಚಾರವಿತ್ತು. ಎಂಟನೆಯದು ಕರ್ಮಪ್ರವಾದವು. ಇದರಲ್ಲಿ ನಾನಾ ವಿಧದ ಕರ್ಮಪ್ರಕೃತಿಗಳ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನೂ ಅವುಗಳ ಶಕ್ತಿ, ಪರಿಣಾಮಾದಿಗಳನ್ನೂ ನಿರೂಪಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಒಂಬತ್ತನೆಯ ಪೂರ್ವವು ಪ್ರತ್ಯಾಖ್ಯಾನವು. ಇದರಲ್ಲಿ ಪರಿಗ್ರಹ-ತ್ಯಾಗ, ಉಪವಾಸಾದಿ

ಷಧಿಗಳು, ಮನ-ವಚನ-ಕಾರ್ಯಗಳ ಶುದ್ಧಿ ಮೊದಲಾದ ಆಚಾರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ನಿಯಮಗಳನ್ನ ನಿರ್ದೇಶಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹತ್ತನೆಯ ಪೂರ್ವವಾದ ವಿದ್ಯಾನುವಾದದಲ್ಲಿ ನಾನಾ ವಿದ್ಯೆಗಳು ಮತ್ತು ಉಪವಿದ್ಯೆಗಳ ಪ್ರರೂಪಣವಿತ್ತು. ಅದರಲ್ಲಿ ಅಂಗುಷ್ಠ, ಪ್ರಸೇನಾದಿ ಏಳುನೂರು ಅಲ್ಪ ವಿದ್ಯೆಗಳು ರೋಹಿಣಿಯೇ ಮೊದಲಾದ ಐದುನೂರು ಮಹಾವಿದ್ಯೆಗಳು ಅಲ್ಲದೆ ಅಂತರಿಕ್ಷ, ಭೌಮ, ಅಂಗ, ಸ್ವಪ್ನ, ಸ್ವರ, ಲಕ್ಷಣ, ವ್ಯಂಜನ, ಮತ್ತು ಛಿನ್ನ ಈ ಎಂಟು ಮಹಾ ನಿಮಿತ್ತಗಳಿಂದ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವ ಭಾವಿಷ್ಯತ್ತುಗಳ ಸಮಾವೇಶಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಹನ್ನೊಂದನೆಯ ಪೂರ್ವವು ಕಲ್ಯಾಣವಾದವು. ಇದರಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯ, ಚಂದ್ರ, ನಕ್ಷತ್ರ ಮತ್ತು ತಾರಾಗಣ ಇವುಗಳ ಗತಿಯನ್ನ ತಿಳಿದು, ಶಕುನವನ್ನ ನಿರ್ದೇಶಿಸುವ ವಿಚಾರವಿತ್ತು. ಇದರಲ್ಲಿ ಬಲದೇವ, ವಾಸುದೇವ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಮೊದಲಾದ ಮಹಾಪುರುಷರ ಗರ್ಭಾವತರಣ ಮೊದಲಾದ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಹಾಗೂ ಕಲ್ಯಾಣಗಳ ಕಥನವಿದೆ. ಈ ಪೂರ್ವಕ್ಕೆ ಇರುವ ಇನ್ನೊಂದು ಹೆಸರು ಅಬಂಧ್ಯ ಎಂಬುದು ಸಾರ್ಥಕವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಹೇಗೆಂದರೆ ಶಕುನಗಳ ಮತ್ತು ಶುಭಾಶುಭ ಲಕ್ಷಣಗಳ ನಿಮಿತ್ತದಿಂದ ಭವಿಷ್ಯತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಘಟನೆಗಳ ಕಥನವು ಅಬಂಧ್ಯ ಅರ್ಥಾತ್ ಅವಶ್ಯಂಭಾವಿ ಎಂದು ತಿಳಿಯಲಾಗಿದೆ. ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಪೂರ್ವವು ಪ್ರಾಣಾವಾಯುವು. ಇದರಲ್ಲಿ ಆಯುರ್ವೇದ ಅರ್ಥಾತ್ ಕಾಯ ಚಿಕಿತ್ಸೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಶಾಸ್ತ್ರವಿತ್ತು. ಪ್ರಾಣ, ಅಪಾನ ವಾಯುಗಳ ಶರೀರ ಧಾರಣೆಯ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ ಮಹಾಪಕಾರ್ಯಗಳ ವಿವೇಚನೆಯು ಇತ್ತು. ಹದಿಮೂರನೆಯ ಪೂರ್ವವು ಕ್ರಿಯಾವಿಶಾಲವು. ಇದರಲ್ಲಿ ಲೇಖನ, ಗಣನೆ ಮೊದಲಾದ ಎಪ್ಪತ್ತೆರಡು ಕಲೆಗಳು ಸ್ತ್ರೀಯರ ಅರವತ್ತುನಾಲ್ಕು ಗುಣಗಳು, ಶಿಲ್ಪ, ಗ್ರಂಥ ರಚನೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಗುಣದೋಷಗಳು, ಛಂದಸ್ಸು ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಪ್ರರೂಪಣೆಯಿತ್ತು. ಹದಿನಾಲ್ಕನೆಯ ಪೂರ್ವವು ಲೋಕಬಿಂದುಸಾರವೆಂಬುದು. ಇದರಲ್ಲಿ ಜೀವನದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನೂ ವ್ಯವಹಾರ ಹಾಗೂ ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿ ಪಡೆಯುವ ಮೋಕ್ಷ ಇವುಗಳ ವಿಚಾರ ಮಾಡಲಾಗಿತ್ತು.

ಈ ಪೂರ್ವಗಳೆಂಬ ಹೆಸರಿನ ಕೃತಿಗಳು ಕೇವಲ ಆ ಕಾಲದ ಧರ್ಮ, ದರ್ಶನಗಳನ್ನಷ್ಟೇ ವಿವರಿಸಿದಂಥವುಗಳಲ್ಲ. ನೈತಿಕ ವಿಚಾರಗಳ ಪರಿಮಿತಿಯೂ ಇವುಗಳ ಮೇರು ಮುಗಿದಿಲ್ಲ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ನಾನಾ ಕಲೆಗಳು ಮರೆತುವಿದೆ. ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯ, ಆಯುರ್ವೇದಗಳಂಥ ವಿಜ್ಞಾನದ ಮೇರುಗಳಿವೆ. ಫಲಿತ ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯ, ಶಕುನಶಾಸ್ತ್ರ, ಮಂತ್ರ ತಂತ್ರಗಳಾದಿ ಮೇರುಗಳ ಸಮಾವೇಶವೂ ಇದೆ. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಇರುವುದರಿಂದ ಈ ಪೂರ್ವಗಳನ್ನ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದ ಭಾರತೀಯ ಜ್ಞಾನಕೋಶವೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಅನುಚಿತವೆನಿಸಲಾರದು.

ಆದರೆ ಈ ಪೂರ್ವ ಸಾಹಿತ್ಯವು ನಮ್ಮ ದುರ್ಭಾಗ್ಯದಿಂದ ಈಗ ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿಲ್ಲ. ಅಂದರೂ ತರುವಾಯದ ಕಾಲದ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಮೇಲೆ ಇದರ ಉಲ್ಲೇಖವು ಲಭಿಸುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಅವುಗಳ ವಿಷಯದ ಪ್ರರೂಪಣೆಯೂ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಆದರೂ ಈ ಗ್ರಂಥಗಳು ಮಹಾವೀರ ನಿರ್ವಾಣದ ತರುವಾಯ ೧೬೨ ವರ್ಷಗಳು ಕಳೆದ ಮೇಲೆ ಕ್ರಮದಿಂದ ವಿಚ್ಛಿನ್ನವಾದವೆಂದು ಹೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಸಮಗ್ರ ಪೂರ್ವಗಳ ಕೊನೆಯ ಕಾಲದ ಜ್ಞಾನಿಯು ಶ್ರುತಕೇವಲಿಯಾದ ಭದ್ರಬಾಹು ಆಗಿದ್ದನು. ತರುವಾಯ ೧೮೧ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಆದ ವಿಶಾಖಾಚಾರ್ಯನಿಂದ ಧರ್ಮಸೇನನವರೆಗೆ ಕೊನೆಯ ನಾಲ್ಕು ಪೂರ್ವಗಳನ್ನುಳಿದು ಉಳಿದ ದಶಪೂರ್ವಗಳ ಜ್ಞಾನವು ಇತ್ತು. ಅದರ ತರುವಾಯ ಪೂರ್ವಗಳ ಜ್ಞಾನವಿದ್ದ ಆಚಾರ್ಯರಾರೂ ಉಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಷಟ್ಖಂಡಾಗಮದ ವೇದನಾ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಖಂಡದ ಆದಿಯಲ್ಲಿ ನಮಸ್ಕಾರಾತ್ಮಕ ಸೂತ್ರವೊಂದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ದಶಪೂರ್ವ ಜ್ಞಾನಿಗಳನ್ನೂ ಹದಿನಾಲ್ಕು ಪೂರ್ವಗಳ ಜ್ಞಾನಿಗಳನ್ನೂ ಬೇರೆಬೇರೆಯಾಗಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಲಾಗಿದೆ. ನಮೋ ದಸಪುವ್ವಿಯಾಣಂ, ನಮೋ ಚಉದ್ದಸಪುವ್ವಿಯಾಣಂ ಈ ಸೂತ್ರಕ್ಕೆ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾ ವೀರಸೇನಾಚಾರ್ಯರು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ :- ಮೊದಲು ಹತ್ತು ಪೂರ್ವಗಳ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಮುನಿಗಳಿಗೆ ನಾನಾ ಮಹಾವಿದ್ಯೆಗಳ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇದರಿಂದ ಸಾಂಸಾರಿಕ ಲೋಭ ಮತ್ತು ಮೋಹಗಳು ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುವವು. ಅದರಿಂದ ಮುಂದೆ ವೀತರಾಗತ್ವವು ವಿನಾಶ ಹೊಂದದೆ ಹೋಗುವುದು. ಯಾವ ಮುನಿಯು ಇಂಥ ಲೋಭ ಮೋಹಗಳನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವನೋ ಅವನೇ ಸಂಪೂರ್ಣ ಶ್ರುತಜ್ಞಾನಿಯೆನಿಸುವನು. ಇನ್ನು ಯಾವ ಪೂರ್ವಗಳಲ್ಲಿ ಕಲೆ, ವಿದ್ಯೆ, ಮಂತ್ರ ತಂತ್ರ ಮತ್ತು ಇಂದ್ರಜಾಲಗಳ ಪ್ರರೂಪಣೆಯು ಇತ್ತೋ ಆ ಪೂರ್ವಗಳ ಅಭ್ಯಾಸವು ಮುನಿಗಳಿಗೆ ನಿಷಿದ್ಧವೆಂದು ಹೇಳಲಾಯಿತು. ಇದು ಅವರ ಸಂಯಮ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿಯೇ ಹೇಳಿತ್ತೆಂದು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಪೂರ್ವಗಳಲ್ಲಿಯ ಜ್ಞಾನವು ಜೈನಮುನಿಗಳಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿತ್ತೋ ಅಷ್ಟನ್ನು ಉಳಿದ ದ್ವಾದಶಾಂಗ ಆಗಮನ ಅನ್ಯಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಾವಿಷ್ಟಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು. ಅದರಿಂದ ಉಳಿದ ಪೂರ್ವಗಳ ಅಭ್ಯಾಸ, ಪಠನ – ಪಾಠನ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ವೇಳೆಯನ್ನು ಕಳೆಯುವುದು ಉಚಿತವೆಂದು ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಪೂರ್ವಗಳ ಜ್ಞಾನ ಪರಂಪರೆಯು ವಿಚ್ಛಿನ್ನವಾಗಿಹೋಯಿತು. ಈ ಮಾತಿಗೆ ಪುಷ್ಟಿಯು, ದಿಗಂಬರ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸಿದಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ವೀರ ನಿರ್ವಾಣದ ಮೇಲೆ ಸುಮಾರು ಏಳುನೂರು ವರ್ಷಗಳು ಉರುಳಿದ ಮೇಲೆ ಗಿರಿನಗರದ ಚಂದ್ರಗುಹೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವ ಆಚಾರ್ಯ ಧರಸೇನನಿಗೆ ದ್ವಿತೀಯ ಪೂರ್ವದ ಕೆಲವೊಂದು ಅಧಿಕಾರಗಳ ಜ್ಞಾನವು ಮಾತ್ರ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಇತ್ತು. ಅವನು

ಅದೇ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪುಷ್ಪದಂತ ಮತ್ತು ಭೂತಬಲಿ ಆಚಾರ್ಯರಿಗೆ ನೀಡಿದನು. ಅವರು ಆ ಜ್ಞಾನದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಸತ್ಕಮ ಪ್ರಾಭೃತ ಅರ್ಥಾತ್ ಷಟ್‌ಖಂಡಾಗಮವನ್ನು ಸೂತ್ರರೂಪದಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದರು.

ಅಂಗ – ಪ್ರವಿಷ್ಟ ಮತ್ತು ಅಂಗ – ಬಾಹ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯ :-

ದಿಗಂಬರ ಪರಂಪರೆಗೆ ಅನುಸಾರ ಮಹಾವೀರನಿಂದ ಉಪದೇಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಗ್ರಂಥ ರಚನೆಯನ್ನು ಅವನ ಶಿಷ್ಯರು ಎರಡು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ವಿಂಗಡಿಸಿದರು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅಂಗ – ಪ್ರವಿಷ್ಟ ; ಇನ್ನೊಂದು ಅಂಗ – ಬಾಹ್ಯವು. ಅಂಗ – ಪ್ರವಿಷ್ಟದಲ್ಲಿ ಆಚಾರಾಂಗವೇ ಮೊದಲಾದ ಹನ್ನೆರಡು ಗ್ರಂಥಗಳಿದ್ದವು – ಅವು ಕ್ರಮದಿಂದ ಲೋಪವಾಗಿ ಹೋದುದು ಎಂದು ತಿಳಿಯಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಶ್ವೇತಾಂಬರ ಪರಂಪರೆಗನುಸಾರ, ಹನ್ನೊಂದು ಅಂಗಗಳನ್ನು ಮಹಾವೀರ ನಿರ್ವಾಣವಾಗಿ ಹೋದುದು ಮೇಲೆ ಹತ್ತನೇಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಸಂಕಲನ ಮಾಡಿದ್ದು ಅವು ಉಪಲಬ್ಧವಿರುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳ ವಿಶೇಷ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಮುಂದೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂಗ ಬಾಹ್ಯ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಹದಿನಾಲ್ಕು ಭಾಗಗಳ ಪರಿಚಯ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಅವು ಈ ಪ್ರಕಾರ ಇವೆ :- ಸಾಮಾಯಿಕ, ಚತುರ್ವಿಂಶತಿಸ್ತವ, ವಂದನಾ, ಪ್ರತಿಕ್ರಮಣ, ವೈನಯಿಕ, ಕೃತಿಕರ್ಮ, ದಶವೈಕಾಲಿಕ, ಉತ್ತರಾಧ್ಯಯನ, ಕಲ್ಪವ್ಯವಹಾರ, ಕಲ್ಪಾಕಲ್ಪ, ಮಹಾಕಲ್ಪ, ಪುಂಡರೀಕ, ಮಹಾಪುಂಡರೀಕ ಮತ್ತು ನಿಷಿದ್ಧಿಕಾ. ಈ ಅಂಗ ಬಾಹ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯವೂ ಸಹ ದಿಗಂಬರ ಪರಂಪರೆಗನುಸಾರ ಮೂಲರೂಪದಲ್ಲಿ ಅಪ್ರಾಪ್ಯವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಶ್ವೇತಾಂಬರ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಅವುಗಳ ಉಪಲಬ್ಧತೆಯು ಇದೆ. ಸಾಮಾಯಿಕವೇ ಮೊದಲಾದ ಆರು ಗ್ರಂಥಗಳ ಸಮಾವೇಶವು ಆವಶ್ಯಕ ಸೂತ್ರದಲ್ಲಿ ಆಗಿಹೋಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಕಲ್ಪ, ವ್ಯವಹಾರಾದಿ ಕೊನೆಯ ಆರು ಗ್ರಂಥಗಳ ಸಮಾವೇಶವು ನಿಶೀಥ ಸೂತ್ರದಲ್ಲಿ ಆಗಿದೆ. ದಶವೈಕಾಲಿಕ ಮತ್ತು ಉತ್ತರಾಧ್ಯಯನ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ರಚನೆಗಳ ಕಡೆಗೆ ವಿಶೇಷ ಲಕ್ಷ್ಯ ಕೊಡುವಂತಿದೆ. ಇವುಗಳಿಗೆ ಶ್ವೇತಾಂಬರ ಆಗಮ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಮಹತ್ವವಿದೆ. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಈ ಗ್ರಂಥ ರಚನೆಯ ಕಾರಣದ ಉಲ್ಲೇಖವೂ ಸಹ ದಿಗಂಬರ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಉಪಲಬ್ಧವಿರುವ ದಶವೈಕಾಲಿಕ ಗ್ರಂಥದ ಬಗ್ಗೆಯೇ ಆ ಉಲ್ಲೇಖವಿದೆ. ಆಚಾರ್ಯ ಪೂಜ್ಯಪಾದನು ತನ್ನ 'ಸರ್ವಾರ್ಥಸಿದ್ಧಿ' ಟೀಕೆಯಲ್ಲಿ (೧ – ೨೦) ಹೀಗೆ ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ :- "ಆರಾತೀಯ ಆಚಾರ್ಯರು ಕಾಲದೋಷದಿಂದ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಆಯುಷ್ಯ, ಮತಿ ಮತ್ತು ಬಲಶಾಲಿ ಶಿಷ್ಯರ ಅನುಗ್ರಹಕ್ಕಾಗಿ ದಶವೈಕಾಲಿಕಾದಿ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ರಚಿಸಿದರು. ಈ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಗಣಧರರು ಮತ್ತು ಶ್ರುತಕೇವಲಿಗಳು ರಚಿಸಿದ ಸೂತ್ರಗ್ರಂಥಗಳಷ್ಟೇ ಪ್ರಮಾಣಿಕತೆಯುಂಟು. ಯಾಕೆಂದರೆ ಅರ್ಥದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅವು ಸೂತ್ರಗಳೇ ಆಗಿವೆ. ಹೇಗೆಂದರೆ ಕ್ಷೀರಸಾಗರದಿಂದ ಕೊಡದಲ್ಲಿ ತುಂಬಿದ ಜಲವು ಕ್ಷೀರೋದಧಿಯೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆಯೇ ಹೊರತಾಗಿ ಬೇರೆಯಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ." ದಶವೈಕಾಲಿಕ

ನಿರ್ಯುಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಹೇಮಚಂದ್ರನ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪರ್ವಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹೀಗೆ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ :- ಸ್ವಯಂಭವ ಆಚಾರ್ಯನು ತನ್ನ ಪುತ್ರನಾದ ಮನಕನ ಅಲ್ಪಾಯುಷ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿದು, ಅವನನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಲೆಂದು ಆಗಮದ ಸಾರರೂಪವಾದ ದಶವೈಕಾಲಿಕ ಸೂತ್ರದ ರಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಈ ಪ್ರಕಾರ ರಚನೆಗಳು ಎರಡೂ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯತೆ ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿವೆ. ಶ್ವೇತಾಂಬರ ಪರಂಪರೆಗನುಸಾರ ಮಹಾವೀರನ ನಿರ್ವಾಣ ಹೊಂದಿ ೧೬೦ ವರ್ಷಗಳು ಕಳೆದ ಮೇಲೆ ಪಾಟಲಿಪುತ್ರದಲ್ಲಿ ಸ್ಥೂಲಭದ್ರ ಆಚಾರ್ಯನು ಜೈನ ಶ್ರಮಣ ಸಮ್ಮೇಲನವನ್ನು ಕರೆಸಿದನು ಆಗ ಅಲ್ಲಿ ಹನ್ನೊಂದು ಅಂಗಗಳ ಸಂಕಲನವನ್ನು ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಅಂಗವು ದೃಷ್ಟಿವಾದವು. ಅದರ ಜ್ಞಾನವು ಅಲ್ಲಿರುವ ಮುನಿಗಳಿಗೆ ಯಾರಿಗೂ ಇರಲಿಲ್ಲ ಅದರಿಂದ ಅದರ ಸಂಕಲನವನ್ನು ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಆ ಮುಂದಿನ ಶತಮಾನಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಆಶ್ರುತ ಸಂಕಲನವು ಮತ್ತೆ ಛಿನ್ನಭಿನ್ನವಾಗುತ್ತಾ ಹೋಯಿತು. ತರುವಾಯ ವೀರ ನಿರ್ವಾಣವಾಗಿ ಸುಮಾರು ೮೪೦ ವರ್ಷಗಳು ಕಳೆದ ಮೇಲೆ ಆರ್ಯಸ್ಕಂದಿಲನು ಮಥುರೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಂಘ ಸಮ್ಮೇಲನವನ್ನು ಸೇರಿಸಿದನು. ಅಲ್ಲಿ ಪುನಃ ಆಗಮ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ತರುವ ಪ್ರಯತ್ನವು ನಡೆಯಿತು. ಇದೇ ಸಮಯಕ್ಕೆ ವಲ್ಲಭಿಯಲ್ಲಿಯೂ ನಾಗಾರ್ಜುನ ಸೂರಿಯು ಒಂದು ಮುನಿ ಸಮ್ಮೇಲನವನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಆಗಮ ರಕ್ಷಣೆಯ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಆದರೆ ಪಾಟಲಿಪುತ್ರೀ, ಮಾಥುರೀ, ಮತ್ತು ಪ್ರಥಮ ವಲ್ಲಭೀ ಈ ಮೂರು ವಾಚನಗಳ ಪಾಠವು ಉಪಲಬ್ಧವಿಲ್ಲ. ಕೇವಲ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿ - ಇಲ್ಲಿ ಅವುಗಳ ಉಲ್ಲೇಖವು ಮಾತ್ರ ಲಭಿಸಿದೆ. ಕೊನೆಯ ಸಲ ಮಹಾವೀರ ನಿರ್ವಾಣ ನಂತರ ೯೮೦ ವರ್ಷಗಳು ಕಳೆದ ಮೇಲೆ ವಲ್ಲಭಿಯಲ್ಲಿ ದೇವರ್ಧಿಗಣಿ ಕ್ಷಮಾಶ್ರಮಣನು ಒಂದು ಮುನಿ ಸಮ್ಮೇಲನವನ್ನು ಸೇರಿಸಿದನು ಅದರಲ್ಲಿ ೪೫ - ೪೬ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಸಂಕಲನ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಆ ಗ್ರಂಥಗಳು ಇಂದಿನವರೆಗೂ ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿವೆ. ಆ ಉಪಲಬ್ಧ ಆಗಮ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಈ ಪ್ರಕಾರ ಇದೆ :-